

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . „ 5.—
 Četrť leta . . . „ 250
 Mesečno . . . „ 1.—
Zunaj Avstrije: ---
 Celo leto . . . „ 15.—
 Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inschrift ali oznanila
 se računajo po 12 vrt.
 od 6redne petitvrste: pri
 večkratnih oznanilih velik
 — popust —
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Naše čete v Rumuniji.

Naše čete prodirajo proti Sinaji. — Uspešna ofenziva v Dobruči. — Rumuni rastrelili velik most pri Črnivodi. — Ruski in italijanski napadi odbiti. — Francozi iztrgali Nemcem predverdunsko utrdbo Donaumont. — Grey o mirovnih pogojih.

Za sklicanje parlamenta.

Dunaj, 23. oktobra.

Danes je bilo videti v kuloarjih državne zbornice zopet kos nekdanjega življenja. Po hodnikih, pri oknih, po kotih so se shajali državni poslanci in med seboj skrivnostno šepetali, pogovarjali in debatirali. Časnikarji so prijazno pozdravljali, hodili za poslanci ter prosili za novice. Med tem so prihajali novi znanci, se pozdravljali, povpraševali za zdravje in odhajali. Tudi uniforma je bila zastopana v pestri sliki. Vitez Pogačnik s sivo glavo in mladeniško hojo je polkovnik, grof Clam-Martinitz ritmojster, knez Fürstenberg polkovnik.

Med tem pride med poslance predsednik dr. Sylvester in zopet stara navada — začne se pogajati. Ob treh napovedana seja naj bo samo v ta namen, da se obsodi umor grofa Stürgkha in izreče vsem prizadetim sožalje. Sprejeto, toda Pernerstorfer hoče za socialdemokrate oddati posebno izjavo in takoj nastanejo ugovori, težave. Treba je tudi uravnati, da med Pernerstorferjevim govorom ne pade noben medklic. Ko je vse napeljeno, se odpro vrata predsednikove posvetovalnice, seja se otvori in predsednik dr. Sylvester govori ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu posmrtnico. Za njim govori Pernerstorfer.

Ob pol 5. uri je druga seja, v kateri se naj obravnava o sklicanju parlamenta. Tudi strankini načelniki gosposke zbornice so prišli zraven, knez Fürstenberg za ustavoverno, baron Czedit za srednjo, in grof Clam-Martinitz za konzervativno stranko. Prvi govori v imenu strank gosposke zbornice grof Clam-Martinitz. Izreče se principiuelno za sklicanje parlamenta. Toda ker je sklicanju parlamenta toliko

težav na poti, za to je mnenje, da se naj skličejo vsaj delegacije, ki bi dale lažje one garancije, kakor se imenujejo v vladnih krogih kot predpogoj za omogočenje vsakega parlamentarnega delovanja. Seveda bi se morale sklicati delegacije, izvoljene v l. 1913, čemur po njegovem mnenju ne nasprotuje delegacijski zakon.

Potem so prišli strankini zastopniki poslanske zbornice na vrsto. Vsi brez izjeme so se izrekli za sklicanje državnega zbora, ki potem lahko voli tudi delegacije. Govorili so: dr. Groß, dr. Lewicky, Seitz, Bilinski, Schrafft, Šusteršič, Czedit, Smeral, Korošec, Stransky, Pernerstorfer, Jäger, Stanek, Trylowskyj, Hübschmann, Pantz, Faidutti, Omer in Simonovič.

Predsednik dr. Sylvester povdarja sklepno, da so vse stranke, kakor je razvidno iz zborovanja, edine v mnenju, da je treba pred vsem sklicati parlament in potem še le izvoliti delegacije. Kar se tiče želj, naj se zbornični prostori kmalu spraznijo, bo to v najkrajšem času storil. Zahvaljuje se poslancem, da so prišli in se poslavljajo od njih z besedami „Na svidenje!“

Hrvatsko-slovenski klub za parlament

Pri posvetovanju zastopnikov državnozbornih klubov dne 23. t. m. na Dunaju sta bila navzoča in govorila poslanca dr. Korošec in dr. Šusteršič.

Poslanec dr. Korošec je v imenu Hrvatsko-slovenskega kluba oddal to-le izjavo:

Smatramo za neodložljivo dolžnost, da se skliče državni zbor in začne delovati. Delegacije se naj

od državnega zbora na novo volijo. Nujno forej zahtevamo, da se skliče državni zbor.

Pri našem delovanju v državnem zboru nas bosta vodili dve načeli: prvič da država vsled delovanja ne bo škode trpela na svojem ugledu na zunaj in na svoji notranji moči. Vse bomo storili, da sovražnikom ne bomo dali poguma za nadaljevanje vojske, ampak da se, kolikor je v naši moči, približamo tako vroče zaželenemu miru. Naše drugo načelo bo, da s svojim parlamentarnim delom po možnosti olajšamo svojim narodom tako težke čase.

Srednja Evropa.

Kako važno je v očeh izvestnih madžarskih krogov vprašanje takozvane Srednje Evrope, se vidi po tem, da je Sociološko društvo v Budimpešti od dne 22. februarja do dne 2. aprila priredilo 10 diskusivnih sej o tem vprašanju.

Nedavno je ta diskusija izšla natisnjena v organu društva „Huzadik Szazad“ (dvajseto stoletje), in so more sedaj tudi širše občinstvo seznaniti z mišljenjem madžarske elite o Srednji Evropi. Ta razprava je — to se mora priznati — na zelo visoki visini.

Govorniki so se trudili, da objektivno in s poučnim aparatom pretresejo cele komplekse gospodarskih, političnih in kulturnih vprašanj, ki izhajajo iz organizacije Srednje Evrope za Ogrsko in za madžarski narod. Zasedovali so z poznanimi poučnimi metodami: kake zakoni da vladajo v pojavih, ki tvorijo problem, kaj je bistveno in nujno. Kraj vsega tega rezultati te diskusije ne morejo zadovoljiti in po-

LISTEK

Lavantinske sinode o obč. cerkv. petju.

G. šolski ravnatelj A. Kosi je s hvalevrednim poznanjem cerkvenopevskih določb citiral konstitucijo škofijske sinode, ki se je vršila pod vodstvom rajnega knezoškofa Jakoba Maksimilijana leta 1883. Rač preglednosti jo še enkrat navežemo v celoti (po Mat. Štrakl, Obrednik za organiste, str. 128):

„Naše slovensko ljudstvo je sploh slovelo radi dobroznane gorečnosti in nakarjenosti v skladanju, kakor tudi v petju svetih pesmi, dokler v naših časih niso začele nesrečne razmere slabo vplivati na petje in glasbo, da zdaj ne tožimo brez vzroka, da cerkveno petje in sveta glasba peša in propada. Res, Cecilijina društva, pesmarica po družbi sv. Mohorja izdana, in nekateri duhovniki se hvalevredno trudijo, ta nedostatek odstraniti. Da bode pa njih trud imel zaželjeni uspeh, zato v Gospodu opominjamo vse dušne pastirje: naj prav posebno skrbijo in vse žrtvujejo, da bodo orglaveci vadili mladino v cerkvenem petju, da se bodo otroci, ki šolo obiskujejo, naučili cerkvenega in ljudskega petja; naj podpirajo Cecilijina društva, ki imajo namen: prenoviti petje in sveto glasbo . . . Kjer se je, bodisi orglanju ali petju primešalo kaj posvetnega ali nesposodnega, naj se to odpravi . . . Srčno želimo, da bi se pri

manjših slovesnostih službe božje in pri vsakdanjih opravilih po vrlem prizadevanju župnikov in orglavev pospeševalo ljudsko petje, t. j. svete pesmi, zložene v domačem jeziku, kajti to prav posebno blaži srca ter v obilni meri zbuja čustva vere, ljubezni in kesa, če se pobožni glasovi domala vseh zbranih kakor iz enega grla in srca kvišku vzdigujejo k sedežu milosti in božjega usmiljenja.“

Poglejmo pa, kaj učijo o cerkvenem petju škofijske sinode, ki so se obhajale po sedanjem prevz. knezoškofu dr. Mihaelu Napotniku! Vsaka izmed teh peterih sinod (1896, 1900, 1903, 1906, 1911) govori tudi o cerkvenem petju. Obširne in natančne so določbe o koralnem petju, o liturgičnih predpisih glede cerkvenega petja. Potem je mnogo o Cecilijinem društvu. Potrebo tega društva utemeljuje apostolsko pismo papeža Pija IX. z dne 16. decembra 1870 (po M. Štraklovm obredniku za organiste, str. 150):

„V veliki meri morejo svete pesmi srca ganiti ter pobožnost zbuhati, če se združijo s cerkvenimi slovesnostmi, samo da so v pravem duhu zložene in se tako vestno izvajajo, da se strinjajo s svetostjo hiše božje in z veličastnimi obredi. V tej najimenitnejši umetnosti so si mnogi priborili pravo veliko slavo; njih dela se strinjajo s krasoto cerkve in z resnimi obredi in čim več se izogibljuje posvetnim, mehkužnim in gledališkim melodijam, tem bolj odvrtajo duha od zapeljivega sveta in ga izpodbujajo k premišljevanju in razmotrivanju nebeških reči. Toda, kar je najbolj žalostno, ne zmenč se za te najboljše mojstre svete glasbe, se je skoraj pri vseh cerkvah, v domačih, kakor tudi v inozemskih, vsililo nekako petje, ki je za gledališče najbolj sposobno . . .“

Vsled tega so se ustanovljala cecilijanska društva, ki gojijo 1. koral, 2. figuralno in polifonično petje, ki ni „gledališčno“, ampak odgovarja cerkvenim določbam. Svetim pesmim, ki jih navadno poje ljudstvo pri raznih pobožnostih, so cecilijanska društva po § 11, 2. svojih pravil puščale tisto mesto, ki jim ga dopuščajo cerkvene določbe.

O tem ljudskocerkvenem ali občnem cerkvenem petju imajo imenovane petere sinode te-le določbe:

Sinoda l. 1896. pravi (po Štraklovm obredniku, str. 147): „Iz tega je razvidno, da je dovolj prilike, se v cerkvi tega petja (v domačem jeziku) posluževati. Toda sveto besedilo naj bode pravilno glade jezika in glede pesniške oblike ter primerno opravilo, ki se obhaja, in naj se poje enoglasno, napev pa bodi v cerkvenem duhu in na podlagi gregorijanskega petja. V izvršitev tega petja proglasimo „Cecilijo“ (izdano po družbi sv. Mohorja) in „Hosanno“ (Gradee, Styria) za škofijski pesmarici,

Sinoda l. 1900. izpopolnjuje sinodo l. 1883. tako-le (po Štraklovm obredniku, str. 159): „Pri pobožnostih, ki niso strogo liturgične, lahko ljudstvo poje pobožne pesmi, kar ljudi prav posebno spodbuja k pobožnosti. Brez dvoma namreč v obilni meri zbuja čustva vere, ljubezni in kesa, če se glasovi domala vseh pobožnih zbranih kakor iz enega grla in srca kvišku vzdigujejo k sedežu milosti in usmiljenja božjega. Toda naj se gleda na to, da se rabijo samo pesmi, katerih besede in melodije v resnici blažijo in za ljudstvo niso pretežke.“

Sinoda l. 1903. stopa z vprašanjem že bolj v praktično življenje. Na str. 591. se pravi: „Ljudsko cerkveno petje naj bode najprej petje, potem petje

miriti. Interesantno je, da naziranja in ljudje, ki pripadajo isti politični smeri — večinoma so bili zastopani socijalni demokrati in socijalisti — grede ob vprašanju Srednje Evrope daleč narazen.

To vprašanje je v madžarski javnosti sprožil list „Vilag“, ki je prinesel obsežno poročilo o rečeni diskusiji. Onim med demokrati, ki so za idejo Srednje Evrope, je rekel poročevalec: „Dvom v moč demokracije vas je spravila v duševno sorodstvo z reakcijo.“ Predsednik E. Szabo pa je izvel iz diskusije: „da nikdo ne želi ne imperijalistične, ne militaristične Srednje Evrope, niti ne z druge strani madžarske politike skrajne obrambne carine; da nikdo neče ne gospodarske, ne kulturne samovlade, „da istotako neče ne germanizacije, ne madžarskega šovinizma, da nikdo ne proglašuje nemške kulture za najvišjo, ali tudi ne francoske ali angleške; da Srednja Evropa ni za nikogar skrajna svrha, kakor tudi ni največje zlo.“

Razprava se je vršila strogo z gledišča madžarskih interesov. Samo Jaszi je rekel, da bi Srednja Evropa ublažila narodnostno borbo na Ogrskem ter da se Srednje Evrope ni misliti brez rešitve južnoslovanskega in poljskega vprašanja. Nasprotno: Ta dva goreča problema evropskega razvoja se morata z najmanjše žrtve in najpovoljnejše za razvoj vse Evrope rešiti samo na srednjeevropski osnovi. „Vsa ta knjiga je sploh polna interesantnih in važnih podatkov in razlogov pro in contra. Ker se predmet bližje tiče nas južnih Slovanov, meni „Hrv. Rieč“, naj bi se izrečno podala tudi našemu občinstvu.“

Kmetijsko združništvo na Slov. Štajerskem.

—nj—. Ker pripadajo kmetijske zadrage na Slovenskem Štajerskem 4 osrednjim zadrugam in sicer, če začnemo od zgoraj, Verbandu landw. Genossenschaften v Gradcu, Zadrugi Zvezi v Celju, Zadrugi Zvezi v Ljubljani in Zvezi slov. zadrug v Ljubljani, nekaj jih stoji izven vsake zveze, ker ni enotne organizacije, zato manjka splošno pregled čez našo zadrugo organizacijo, manjka pa tudi smisel za skupno delo, za skupne cilje, manjka enoten načrt za delo v bodoče, katero je v interesu kmetijskega stanu nujno potrebno. Povsod se občuti potreba po združenju vseh slovenskoštajerskih zadrug v jedno Zvezo, zlasti radi tega, da se more združništvo po vojski lotiti nadaljnjih nalog, katerih se treba lotiti sedaj, ko je popolnoma izpeljana organizacija denarnega združništva in je izšolano lepo število združnih delavcev, kateri bodo znatno pospeševali vsako nadaljnje delo na združnem polju.

Da spozna širna javnost slovenskoštajerske zadrugne razmere, da spozna, kako lepa organizacija bi bila, ako bi bile vse zadrage združene v jedni Zvezi, podajam v naslednjem sliko cele organizacije, prinašam, kjer sem dobil isto na razpolago, tudi statistiko in na koncu kratko sodbo o stanju teh zadrug.

vsega ljudstva (totius populi) in petje cerkveno.“ Kar so začeli zdaj po nekod izvajati, to uči že ta sinoda l. 1903. na str. 599. rekoč: „Kateheti naj v šolah učijo ljudsko petje dečke in deklice in potem po njih odrasle v ladji cerkve . . .“ „V vsaki župnijski cerkvi se naj napravi seznam pesmi, ki se tam navadno pojejo . . .“ „Dušni pastirji naj skrbijo, da se ustanovijo v vsaki župniji z organistovo pomočjo šole (vaje) za ljudsko petje.“

Sinoda l. 1906 opozarja na str. 438., da so po odloku c. kr. štaj. dež. šolskega sveta z dne 16. oktobra 1884, št. 5167, šole dolžne podučevati cerkveno petje. Na str. 441. pa temu opominu dostavlja: „Predno pojejo učenci javno pri službi božji, se naj pesmi večkrat ponovijo v cerkvi. Da se potem kaka pesem poje tudi od vernega ljudstva, naj povabi in navduši dušni pastir ljudstvo ob priliki s prijaznimi besedami.“

Sinoda l. 1911. zopet na str. 576. močno želi (summopere optamus) ljudsko petje ter utemeljuje to željo z znanim citatom, kakor sinoda l. 1883. in leta 1900, da se s tem vzbujajo čuvstva vere in ljubezni in kesa, če se glasovi domala vseh pobožno zbranih kakor iz enega grla in srca kvišku vzdigujejo k sedežu milosti in božjega usmiljenja. Na strani 577. uvaja ta sinoda novo škofijsko cerkveno pesmarico „Kvišku srca“, ker brez enotne pesmarice radi preseljevanja prebivalcev iz ene župnije v drugo obeno petje vsega ljudstva ni mogoče. Potem se pa v toplih besedah zavzema za ljudsko cerkveno petje, ki ga imenuje zaklad verske vzpodbuje in vzgoje, vir veselja in tolažbe krščanskega ljudstva.

Od strani 578. naprej pa podaja ta sinoda čudno natančna navodila, kako se naj uvaja obeno cerkveno petje. To petje se lahko uvaja, tako se prav prvič po šoli, drugič po mladini. V šoli se naj učijo dečki in deklice najlažje iz zbirke „Priatelj otroški“

I. Članice Verbanda v Gradcu.

Pri Verbandu v Gradcu je včlanjeno 32 zadrug z slovenskim poslovnim jezikom in sicer 22 Raiffeisenovk in 10 kmetijskih zadrug. Včlanjene so Raiffeisenovke v Bizeljskem, Selnici ob Muri, Sv. Miklavžu pri Ormožu, v Puščavi, Rušah, Cvenu. Kapele pri Brežicah, Dobjem, Št. Vidu pri Planini, Št. Lovrencu v Slov. gor., Sladkigori, Zdolah, Sv. Barbari v Halozah, Sv. Marjeti pri Ptuj, Sv. Marku pri Ptuj, Sv. Barbari pri Mariboru, Zetalah, Sv. Roku, Polensaku, Velki, Rogateu in v Dobovi.

Najstarejša Raiffeisenovka je v Bizeljskem, ustanovljena leta 1894, najmlajša v Dobovi, ustanovljena leta 1907.

Po statistiki so imele vse Raiffeisenovke leta 1914 4610 članov, promet je znašal 2.697.054 K 86 v, rezervni fondi skupaj 94.979 K 39 v, čistega dobička so izkazale 8215 K 77 v, hranilne vloge so znašale 1.229.039 K 96 v, posojila 2.185.399 K 86 v, vse posojilnice razun ene so imele kredit pri Zvezi v skupnem znesku 1.110.516 K, le ena posojilnica je imela naložen denar v znesku 27.065 K. Na jedno zadrugo pride povprečno 209 članov, povprečno 55.865 kron hranilnih vlog. Najvišje stanje vlog je znašalo pri jedni posojilnici 178.878 K 71 v, najnižje 2458 K 38 v sedem posojilnic izkazuje nad 50.000 K vlog, tri nad 100.000 K vlog, pri ostalih je stanje vlog nižje kot 50.000 K. Najvišji kredit uživa jedna posojilnica v znesku 132.897 K, najnižji jedna v znesku 2190 K, pet posojilnic uživa kredit nad 50.000 K, štiri nad 100.000 K, ostale kredit pod 50.000 K. Vloge vseh posojilnic so za okroglo 110.000 K višje kot krediti vseh posojilnic.

Izmed kmetijskih zadrug pripadajo sedaj Verbandu trsničarski zadrugi v Sv. Lovrencu v Slov. gor. in v Sv. Bolfenku na Kogu, skladišče za hmelj v Žaleu, kmetijske zadrage v Cvenu, Središču, Žaleu in Ptuj, pašniška zadruga v Lembahu, konjevska zadruga v Središču in zadruga za reo žrebet v Ljutomeru. Večina teh zadrug deluje povoljno, natančnejši podatki se vsled manjkajoče statistike ne morejo pričeti.

II. Zadruga Zveza v Ljubljani.

Tej organizaciji pripada večina slovenskoštajerskih zadrug in vzdržuje ista za štajerske zadrage samostojno pisarno v Mariboru z uradništvom. Organizatorično delo in revizija se vrši po naročilu centrale za štajerske zadrage po pisarni v Mariboru. Včlanjene so 101 posojilnica in 18 kmetijskih zadrug. Članice so posojilnice v Ljutomeru, Sv. Emi, Arčah, Sv. Benediktu v Slov. gor., Sv. Bolfenku v Slov. gor., Sv. Bolfenku na Kogu, Bučah, Celju, v Cirkovcah, Čraigrori pri Ptuj, Dobjem, Dobovi, Dobni, Dramljah, Framu, Frankolovem, Galiciji, Gornjemgradu, Grižah, Hajdinu, Hočah, Št. Ilju pod Turjakom, Št. Ilju pri Velenju, Št. Ilju v Slov. g., Št. Janžu na Drav. polju, Jarenini, Št. Juriju ob j. ž., Št. Juriju ob Taboru, Kamnici, Konjicah, Kopri-vnici, Kozjem, Sv. Križu pri Mariboru, Križevcih, Sv. Kunigundi Laporju, Laškem, Sv. Lenartu v Sl. gor., Ljubnem, Loki pri Zidanemmostu, Sv. Lovrencu na Drav. polju, Sv. Lovrencu nad Mariborom, Lučah, Makolah, Mali Nedelji, Marenbergu, Mariboru, Sv. Mihaelu poleg Šoštanja, Mozirju, Veliki Nedelji, Novicerkvi, Oplotnici, Ormožu, Št. Petru niže Maribora, Sv. Petru na Medvedovem selu, Sv. Petru v Sav. dolini, Sv. Petru pod Sv. gorami, Petrovcah, Pilštanju, Pišecah, Podčetrtku, Poljčanah, Sp.

(izdal dr. Josip Somrak, tiskarna sv. Cirila v Mariboru) in sicer najprej št. 1, Jezus male k sebi kliče, potem št. 13, Veš, o Marija, št. 14, O brezmadežna in št. 24, Častimo te. Besedilo teh napevov se naj vzame iz te zbirke „Priatelj otroški“ ali iz škofijske pesmarice „Kvišku srca“ (izdal dr. Josip Somrak, tiskarna sv. Cirila v Mariboru) ali iz Hergove knjige „Venec svetih pesmi za bogoljubne kristjane“ (tiskarna sv. Cirila v Mariboru). Katehet naj podpira učitelje pri učenju teh pesmi s tem, da opominja učence, naj si omislijo molitvenik „Priatelj otroški.“ Tudi naj skrbi, da se učenci ne delijo na pojčke na koru in na molčeče v ladji cerkve. Vsi naj ostanejo v ladji cerkve in vsi naj Boga hvalijo s svojim glasom. Kateri nimajo dobrega poslušanja, naj pojejo bolj tiho. Če se bo mladina v šoli tako učila peti bo tudi šoli odrasla rada prepevala iste pesmi v cerkvi

Kjer se pa mladina v šoli ni naučila cerkvenega petja, tam se naj postopa na drug način (stran 579). V cerkvi naj dušni pastir napravi pridigo o vzvišenosti in veliki važnosti cerkvene glasbe in zlasti cerkvenega petja. Po eni ali drugi pridigi o tem predmetu se naj povabijo mladeniči od 16. do 30. leta na kak ločen prostor v šoli, v župnišču ali v drugi hiši, da se vpišejo v pevski kurz. Kurz naj bo bolj praktičen kakor teoretičen. Prvo uro se jim naj razlaga, kako se po notah zaznamuje različnost glasov. Drugo uro se naj vzame kaka melodija iz škofijske pesmarice „Kvišku srca“, ki jo naj ima vsak. Vzame se pa naj melodija že večini znana, n. pr. št. 52. Zahvalna pesem ali 125. Avstrijska himna. Na podlagi teh melodij se jim naj pokaže, kaj pomenijo note in razni znaki. Potem so navodila, kako se naj predavajo pesmi. Po nekaterih vajah, ki se naj vrše navadno po večernicah ob nedeljah in praznikih, se naj začne s podukom deklet. Ta poduk se naj v

Polškavi, Polzeli, Ponkvi, Prihovi, Gornji Radgoni, Rajhenburgu, Rečici ob Savinji, Ribnici na Pohorju, Selnici ob Dravi, Sevnici, Slatini, Slivnici pri Celju, Slivnici pri Mariboru, Slov. Gradcu, Slov. Bistrici, Središču, Stoprcah, Studencih pri Mariboru, Svečini, Svetinjah, Škalah, Šmarju pri Jelšah, Šmarjeti pri Rimskih toplicah, Šmartnem na Paki, Šmartnem na Pohorju, Sv. Tomažu pri Ormožu, Trbovljah, Št. Vidu pri Grobelnem, Vidmu, Vitanju, Vojniku, Vurbergu, Zibiki, Zrečah, Žalcu, Žičah, Ptuj in Št. Pavlu pri Preboldu.

Najstarejša članica in obenem najstarejša slovenska posojilnica je posojilnica v Ljutomeru, ustanovljena leta 1874, najstarejša Raiffeisenovka je pri Sv. Emi, ustanovljena leta 1899, najmlajša Raiffeisenovka je ustanovljena leta 1914 v Št. Pavlu p. Preboldu. Vse zadrage delujejo razun jedne, katera bo likvidirala.

Leta 1914 izkazujejo vse posojilnice, izmed katerih je 87 Raiffeisenovk in 14 posojilnic mešanega ustroja, 27.764 članov, povprečno na zadrugo 274 članov, skupnega prometa 25.344.529 K 33 v. Rezervni fondi so znašali 883.937 K 25 v, čistega dobička so izkazale 76.539 K 52 v, hranilne vloge so znašale 19.478.931 K 31 v, posojila 16.684.760 K 36 v, naložen denar v znesku 2.827.354 K 51 v je imelo 69 zadrug, več kot dve tretjini vseh zadrug, kredit v znesku 1.577.020 K 78 v je uživalo 32 zadrug. Cela organizacija je izkazala odvišen denar v znesku kron 1.250.333 in 73 v, več kot takrat Verband v Gradcu, pri katerem je bilo koncem leta 1914 včlanjenih 290 posojilnic. Stanje odvišnega denarja je bilo v prejšnjih letih, ki tudi niso bila ugodna, dvakrat večje, v letu 1914 pa je počivala cela kupčija z vinom in z hmeljem, tudi lesna trgovina v okraju Gornjigrad, razun tega pa je moratorij povzročil, da niso vlagatelji svojega odvišnega denarja vlagali v posojilnice, temveč ga držali doma. Najvišje stanje vlog izkazuje posojilnica z 2.066.041 K 62 v, najnižje z 12.760 K 13 v, nad 500.000 K vlog izkazuje devet posojilnic, nad 200.000 K 17 posojilnic, nad 100.000 K 23 posojilnic, nad 50.000 K 333 posojilnic, manj kot 50.000 K pa le 19 posojilnic. Najvišji kredit uživa posojilnica v znesku 186.560 K 25 v, najnižji v znesku 740 kron. Nad 100.000 K kredita imajo 4 zadrage, nad 50.000 K 6 zadrug, ostale pod 50.000 K. Na posamezne zadrage pride povprečno 192.860 K vlog.

Izmed kmetijskih zadrug pripadajo Zvezi pašniška zadruga v Dobrni in Gornjemgradu, kmetijske nakupovalne in prodajalne zadrage v Sv. Emi, Jarenini, Križevcih, Lučah, Makolah, Račjem, Rečici ob Savinji, strojne zadrage v Cirkovcah, Dragonjvsi-Mihovecih, Hajdinu in Sv. Lovrencu na Drav. polju, stavbinski zadrugi v Petrovcah in Trbovljah. Osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje v Mariboru in čevljarska zadruga v Ljubnem. Prvi dve imenovani zadrugi še nista pričeli z delom, ker so vsa prizadevanja, dobiti v najem ali kupiti pašnike, ostala brezuspešna. Vse ostale zadrage delujejo in se nekatere naravnost krasno razvijajo. Koncem leta 1914 izkazujejo te zadrage 2013 članov, prometa so napravile 819.674 K 68 v, rezervni zakladi znašajo 18.056 K 86 v, pet zadrug je končalo poslovno leto z izgubo, ker so vsled izbruha vojske svoje delovanje omejile ali pa celo za nekaj časa ustavile. Zelo ugodno napredujejo nakupovalne zadrage in strojne zadrage, ki vzdržujejo bencinske motorje in mlatnice ter bodo pozneje nabavile še druge stroje.

cerkvi oznani za pobožna dekleta od 16. do 24. ali 30. leta. Ko je poduk z dekleti končan, se prične s skupno pevsko vajo mladeničev in mladenk v cerkvi, če ni drugje primerne, zadosti velikega prostora. Če duhovnik sam ne vodi tega petja, naj bo vsaj navzoč pri teh vajah, da se ne zgode kake nerednosti. Vaje se naj nikdar ne vrše v nočnem času. Ti pevi in te pevke naj pojejo potem v cerkvi pri javni službi božji, in po njih bo petje prešlo tudi med ostalo ljudstvo, ki bo s pomočjo škofijske pesmarice sledilo izurjenim pevcom in pevkam in se dalo od njih voditi. Večina melodij v škofijski pesmarici je tako preprosta, da se lahko poje od ljudstva. Nekaterne melodije, zlasti z latinskimi besedilom, pa se bodo dalje časa morale peti samo od izvežbanih pevcev in pevki, predno se jih drugi nauče.

Na strani 582. so končno navodila, kako se naj napravljajo nove zbirke cerkvenih pesmi, da se izpopolni škofijska pesmarica „Kvišku srca.“ Zanimivo je, da sinoda zahteva, naj se vzame besedilo za te nanovo zbrane pesmi iz Hergovega „Venca“, kakor to predlaga tudi g. Kosi, ki menja ni imel te sinode pri roki. Razveseljivo je tudi dejstvo, da sta g. A Kosi in g. F. S. Spindler že prijavila svoje zbirke, in da g. K. Tribnik misli na izpopolnitev svoje „Orglavca na deželi.“

Menda se ni nikdar prej tako občutilo pomanjkanje obnega cerkvenega petja kakor zdaj v vojnem času, ko ponekod ni organistov. Kjer ne pojejo orglje, ampak se mučijo samo dve, tri ženske, tam je zdaj žalostna služba božja. Tam je nujno potrebno, da se uvede takoj občencerkveno petje. Pa tudi po drugod se naj uvede, kjer ga še ni. Ako se bodo te lepe, prepotrebne lav. sinodalne določbe povsod izvrševale, potem smemo upati na prepoved in procvit cerkvenega petja v škofiji.

III. Zadrúžna Zveza v Celju.

Isti pripada na Stajerskem 74 članic in sicer 31 posojilnic, 16 gospodarskih zadrug in društvo: Zveza slovenskih posojilnic, ki vzdržuje tiskarno in knjižovnico.

Izmed posojilnic je 37 Raiffeisenovk in sicer v Dolu, Globokem, Grižah, Gornji Polskavi, Gotovljah, Lembahu, Lembergu, Loki pri Zidanemmostu, Mar. Snežni, Narapljah, Petrovčah, Podčetrtku, Podsredi, Poljčanah, Ptujski gori, Rajhenburgu, Slažini, Sv. Ani na Krembergu, Sv. Antonu v Slov. gor., Sv. Bollenku pri Središču, Sv. Duhu na Ostrem vrhu, Sv. Jakobu v Slov. gor., Sv. Martinu pri Vurbergu, Sv. Primožu nad Muto, Sv. Tomažu pri Ormožu, v Smartnem na Paki, Smartnem pri Slov. Gradcu, S. Kolah, St. Juriju ob Taboru, St. Juriju ob juž. žel., St. Pavlu pri Preboldu, St. Petru pod Sv. gorami, Velenju, Vuhredu, Zavrču in Žusmu ter 20 posojilnic mešanega ustroja in sicer v Brežicah, Celju tri (Posojilnica, trgovsko-obrtna in učiteljska), Framu, Gornjemgradu, Konjicah, Mariboru, Mozirju, Ormožu, Ptuj, Slovenjgradu (obrnno-kreditna), Središču, Smarju, Soštanjju dve (Posojilnica, obrtna), Sv. Lenartu v Slov. gor., Vitanju, Vranskem in Zalcu.

Med gospodarskimi zadrugami je pet mlekarn in sicer v Grobelnem, Ponkvi, Spodnji Polskavi, S. Kolah in St. Juriju ob južni žel., nadalje dve stavbinski zadrugi v Mariboru in Celju, dve vinorejski zadrugi v Brežicah in Celju, živinorejska zadruga v Smarju, elektrarna v Trbovljah, kopališka zadruga Diana v Celju, zavetiška zadruga Rinka v Celju, Narodna založba v Celju, vodovodna zadruga v Bočni, plavičarska in plovbena zadruga v Radmirju.

Natančnejših podatkov o posameznih zadrugah ali o vseh stajerskih članicah skupaj ni mogoče podati, ker se statistični podatki ne priobčujejo, omeni se le lahko, kar se je poročalo na obnem zboru Zveze, da vse zadruge ne poslujejo.

IV. Zveza slov. zadrug v Ljubljani.

Tej Zvezi pripada le Posojilnica v Pišecah, katere delovanje je bolj skromno, čemur se ni čuditi, če se pomisli, da obstoje v fari Pišce 3 posojilnice.

V. Zadruge izven vsake Zveze.

Izven vsake Zveze obstojita posojilnici v Braslovčah in Trbovljah in sta podvrženi reviziji okrožnega kot trgovskega sodišča v Celju. Obe posojilnici sta velika zavoda, ki imata velik denarni promet in razpolagata z znatnimi rezervami in znatnim zneskom odvišnega denarja. Razun tega še je 24 bikorejskih zadrug, ki so podvržene reviziji deželnega odbora, oziroma njegovih živinorejskih strokovnjakov. Te zadruge obsegajo majhen okoliš, navadno jedno župnijo, in poslujejo povoljno. Mnogi strokovnjaki so mnenja, da bi bolje kazalo ustanoviti velike zadruge za cele okraje, kakor je to na Srednjem in Gornjem Stajerskem, oziroma sedaj obstoječe bikorejske zadruge v dveh ali več okrajih, kateri imajo slične gospodarske razmere in spadajo gospodarsko skupaj, združiti v Zvezo bikorejskih zadrug, kakor obstoje na Srednjem in Gornjem Stajerskem 4 Zveze živinorejskih zadrug. Izven vsake Zveze je še tudi konjerejska zadruga pri Sv. Lenartu v Slov. gorici, katera dobro deluje.

VI. Pregled.

V celem štejejo na Slovenskem Stajerskem 252 zadrug z slovenskim poslovnim jezikom in sicer 146 Raiffeisenovk, 37 posojilnic mešanega ustroja, 68 kmetskih zadrug in 1 društvo.

Veliko je število posojilnic, čemur se pa ni čuditi, ako se pomisli, da obstoje v 35 krajih, oziroma farah, po dve posojilnici in sicer po 2 Raiffeisenovki ali po dve posojilnici mešanega ustroja ali jedna Raiffeisenovka in jedna posojilnica mešanega ustroja, v jedni fari celo tri posojilnice. Gotovo bo umestno tu in tam, kjer kaka zadruga ne deluje povoljno, oziroma se ne more razviti, dve obstoječi zadrugi združiti in je v več krajih opazovati to stremljenje, dočim bosta v trgih in mestih lahko ostali po dve zadrugi, pri katerih se pa vsaka konkurenčna ost odpravi s tem, da določita jednako obrestno mero in še tudi v drugih ozirih sporazumno postopata. Saj imajo tudi drugi narodi po mestih in trgih po več takih denarnih zadrug, ki pripadajo jedni organizaciji in delujejo mirno ter pospešujejo gospodarski napredek.

Lepo je število zadrug s slovenskim poslovnim jezikom in kar se mora v čast vsem Zvezam, ki delujejo na Slovenskem Stajerskem, priznati, so iste v zadnjih letih vse storile, da so ozdravile bolne zadruge, da se more danes mirno reči, da niso slovenske stajerske zadruge med avstrijskimi zadrugami, ne po poslovnem obsegu, ne po notranji uredbi in po predpogojih za obstoj in zdrav razvoj, zadnje, ampak da zavzemajo odlično mesto. Slovenske posojilnice pa uživajo tudi toliko zaupanja, da nimajo v celoti ne le dovolj denarja, da morejo vsem potrebam zadostiti, temveč so izkazovale in bodo izkazovale vedno še nekaj odvišnega denarja, da se ni treba bati, da bi morale kedaj iskati denarja drugod. Konec l. 1915 razpolagajo gotovo stajerske slovenske posojilnice z okroglo 10 milijoni odvišnega denarja, saj izkazujejo članice ljubljanske Zadrúžne Zveze blizu 5½ milijonov, v časih denarnih kriz, katere smo že doživeli,

in bodo kmalu po vojski zopet nastopile, pa lahko računamo na najmanj 2 milijona odvišnega denarja.

Ne da se tajiti, da so slovenske zadruge mnogo dobrega za gospodarski napredek storile, omeniti se pa mora, da bi lahko še več storile, ako bi enotno postopale, zato je velikega pomena za gospodarski napredek slovenskega naroda na Stajerskem in za rešitev neštevilnih nalog, ki nas po vojski čakajo, ako se doseže skupno postopanje spodnještajerskih Slovencev na gospodarskem polju.

Volitve v Ameriki.

Dne 7. novembra se vršijo v Združenih državah predsedniške volitve. Volilni boj med republikanskim kandidatom Hughesom in dosežanjam predsednikom demokratom Wilsonom postaja vedno ostrejši. Oba kandidata sta neprestano na potovanjih, agitacija je na obeh straneh ogromna, celo kinematografi ji morajo služiti. V ospredju stoji skoro izključno zunanje-politično vprašanje. Demokrati povdarjajo, da je Wilsonova spretna taktika izvojevala Ameriki sijajno diplomatično zmago nad Nemčijo (v vprašanju podmorskih čolnov) ter ohranila Združenim državam mir. Republikanci pa trde, da mora Amerika za svojo čast še mnogo ostrejše nastopati in očitajo Wilsonu, da se je dal od Nemčije poraziti. Amerikanski Nemci so se nekaj časa ogrevali za republikanskega kandidata Hughesa, ki pa jih je s svojimi govori in izjavami tako razočaral, da smatrajo Wilsona skoraj za manjše zlo. Londonski list „Times“ ve povedati, da so Nemci pripravili glasovati za Wilsona proti Hughesu. V splošnem se označujejo šanse obeh kandidatov za prilično enake: med delavstvom in malimi ljudmi je Wilson po poročilih angleških listov jako popularen. Glavni in menda odločilni volilni boj se bo vršil v najobljudenejši državi New-York.

Četverosporazumovi mirovni pogoji.

Angleški zunanji minister Grey je v ponedeljek, dne 23. oktobra, imel pred zastopniki inozemskih časnikov govor, v katerem se je dotaknil vprašanja o mirovnih pogojih. To vprašanje, tako je izvajal Grey, se ne da rešiti, če se vedno ne jemlje v poštev, kako je prišlo do vojske. Nikdar ni preveč spomniti se na to; zakaj to je v zvezi z mirovnimi pogoji. Nemčija sedaj govori o miru. Pa za kakšen mir gre? Nemčija hoče imeti zagotovilo, da ne bo nikdar več napadena. To bi smela ona zahtevati, če bi ona bila napadena. Ker pa ni Nemčija bila napadena, temveč je ona napadla Evropo, je stvar četverosporazuma, da dobi zagotovilo za bodoči mir. — Pravijo, da je začela Rusija kot prva mobilizirati. S tem opravičujejo v Nemčiji naziranje, češ, Nemčija se ni spustila v svetovno vojsko, da bi napadala, a marveč, ta vojska ji je bila vsiljena. Rusija je odredila, o čemur se pritožuje Nemčija, mobilizacijo še le potem, ko je Nemčija odklonila konferenco in tudi še le potem, ko je bilo v Nemčiji objavljeno, da je Nemčija odredila mobilizacijo in ko se je to poročilo brzojavno naznanilo v Petrograd. Če stavi štiri velesile ponudbo, da naj o tem razsodi kako nepristransko sodišče, a ena država pa to ponudbo odkloni, ali se potemtakem tiste štiri države, ki so ponudile razsodišče, zakrivile to svetovno vojsko, ali jo je pa zakrivila tista država, ki je odklonila to ponudbo? Ruski car je predlagal, naj o sporu razsodi haško razsodišče, Nemčija je pa to odklonila, ali je potemtakem izsilil vojsko tisti vladar, ki je stavil to ponudbo, ali pa tisti, ki jo je odklonil? Načrt Nemčije je bil, poraziti Francijo in Rusijo, Anglijo ločiti od drugih držav in jo strmoglaviti v nesrečo. Ne smemo nikoli pozabiti, da se nam je stavila ponudba, da bi Anglija ne posegla v vojsko. Nemški poslanik nam je dal ponudbo, da naj Anglija ostane pod gotovimi pogoji nepristranska. Nemčija je torej zasledovala načrt, Anglije ne samo ločiti od drugih držav, ampak jo tudi spraviti v slab glas. Anglija bi si bila s tem nakopala zaničevanje celega sveta. K sreči se pa ta načrt Nemčije ni posrečil. Ponavljam besede našega ministrskega predsednika: „Borili se bomo tako dolgo, dokler ne bomo dosegli pravice do prostega razvoja pod enakimi pogoji in dokler se ne bode smatralo in napravilo vseh držav, bodisi velikih ali malih, kot eno samo družino izobraženega sveta.“

V ta boj bomo zastavili vse svoje sile, vse bogastvo in vse naše delovanje. Anglija preleva kramo ob rami z zaveznicami, ker ve, da je njena zadeva istovetna z interesi njenih zaveznic, Anglija z zaveznicami stoji in pade.

Nadalje je Grey naglašal potrebo, da se bode moralo po vojski od vseh držav celega sveta priznati haško razsodišče, kajti če bi se bile uklonile vse države temu razsodišču, bi ne bilo prišlo do te strahovite vojske.

Sklepno je rekel Grey: Ze več let pred vojsko smo živeli v gosti senci pruskega militarizma. A ne sme priti do nobenega drugega miru, kakor do miru, ki bo dal zagotovilo in jamstvo, da se

evropski narodi v bodočnosti ne bodo nahajali v senci pruskega militarizma, marveč da bodo živeli v prostem zraku, v svetlobi prostosti. Za to se borimo!

Genadijev obsojen.

V Sofiji se je dne 21. oktobra končala večtedenska sodniška obravnava proti bivšemu bolgarskemu ministru Genadijevu in njegovim 38 sodrugom. Obtožence se je dolžilo zarote in velezdaje v prid Rusije. Genadijev je bil obsojen na 10 let prisilne delavnice; obenem pa izgubi obsojenec za dobo pet let po prestani kazni tudi svoje državljanske pravice. Drugi obsojenici so bili obsojeni na osem let prisilne delavnice in izgubo državljanskih pravic. 25 obtožencev pa je bilo oproščenih.

Pogreb grofa Stürgkha.

Ob ogromni udeležbi se je vršila dne 24. oktobra ob treh popoldne na Dunaju v cerkvi sv. Mihaela slovesna blagoslovitev zemskih ostankov umornega ministrskega predsednika grofa Stürgkha. — Pred 3. uro popoldne je upravitelj župnije, prošt Ditrich, v navzočnosti pokojnikovih sorodnikov, ministrov, uradnikov predsedništva ministrskega sveta, ter nekaterih posebnih pokojnikovih prijateljev blagoslovil krsto v mramornati dvorani modenske palače. Mnogoštevilni, s prekrasnimi vencmi preobloženi vozovi so ob treh popoldne krenili proti cerkvi sv. Mihaela. Krsto so deli na šesterovprežni mrtvaški voz in ob strani voza so korakali nosilci sveč s pokojnikovim grbom.

Kmalu po 3. uri je dospel izprevod v cerkev sv. Mihaela, kjer so se zbrali: kot cesarjev zastopnik generalni polkovnik nadvojvoda Leopold Salvador, zastopnik nemškega cesarja veleposlanik plem. Tschirschky, zastopnik bavarskega kralja in zastopniki raznih drugih dvorov ter zastopniki najvišjih uradov. Črno drapirana, jasno razsvetljena cerkev je bila do zadnjega prostora napolnjena izbrane družbe.

Kardinal nadškof dr. Piffl je pod cerkvenim portalom prvokrat blagoslovil krsto, nakar so jo zanesli v prezbiterij, kjer jo je kardinal-nadškof drugokrat slovesno blagoslovil.

Po slovesni blagoslovitvi so dvignili krsto, nakar se je pomikal izprevod po Avguštinski cesti, O-perrnringu, Kärntnerringu do Schwarzenbergovega trga. Pomikal se je mimo gostega špalirja, ki je v nemi žalosti zrl nanj. Na Schwarzenbergovem trgu se je izprevod razšel.

Pogrebni slovesnosti so se na Dunaju udeležili tudi slovenski poslanci dr. Šusteršič, dr. Korosec, dr. Jankovič, Pišek in vitez Pogačnik.

Krsto so po noči prepeljali po južni železnici v Halbenrain, kamor je dospel mrtvaški vlak s sorodniki ob 9. uri dopoldne. Pri postaji se je zbrala ogromna množica ljudstva, veteranskih in požarnih društev. Krsto so v šesterovprežnem mrtvaškem vozu prepeljali v župnijsko cerkev, ki je bila električno razsvetljena in črno prevlečena. V cerkvi je pričakoval rakev graški knezoškof dr. Schuster, ki je krsto blagoslovil in služil za dušo pokojnega črno sv. mašo in molil ob asistenci velikega števila navzočih duhovnikov mrtvaške molitve.

Ob 11. uri dopoldne je pripeljal posebni vlak veliko množico udeležencev pogreba iz Dunaja, Graceta in drugih krajev. Med njimi smo opazili ministre princa Hohenlohe, Hussareka, Försterja, Hohenburgerja in Georgija, stajerskega cesarskega namestnika grofa Claryja, stajerskega deželnega glavarja grofa Attemsa, več poslancev in mnogo visokih uradnikov ter veliko število kmetskega prebivalstva. Slovenske deželne poslance sta zastopala poslanca dr. Verstovšek in Ozmec.

Po sv. maši je knezoškof dr. Schuster ob obilni asistenci duhovništva, med njimi vojaški superior III. zbora monsignor Jaklič, blagoslovil krsto. Veteranci so pa nesli krsto, na kateri sta bila venca cesarja Franca Jožefa in sorodnikov, v družinsko grobišče za glavnim oltarjem župnijske cerkve, kjer se je položil grof Stürgkh k večnemu počitku.

Umor je tem boj zločinski in zverinski, ker je Adler mirno, hladnokrvno, s premislekom vzel drugemu življenje. Saj je rekel cinično, ko so ga hoteli v prvi razburjenosti okolistoječi natepsti: „Prosim, gospodje, vem, kaj sem storil, dam se mirno aretirati.“

Morilec Adlerja so iz policijskega zapora prepeljali v sodnijskega. Sedaj bodo baje še preiskovali morilčevo duševno stanje, ali je odgovoren za dejanje, ker je bil v svojih nazorih pretiran, recte drugačen kakor drugi.

Atentator — žid.

O atentatorju dr. Fricu Adlerju se je poročalo, da je brez konfesije. To je res, a pokolenja je pristno židovskega. Za to ni nobeno čudo, da vse židovsko časopisje piše o morilecu tako — čudno. Adler je velenadarjen, učen, izobražen, duševni gigerl, zanimiv polemik, ki ne vemo kaj še, samo en malheur se mu zgodil, da je umoril grofa Stürgkha. O morilcu in bolj simpatično, nego o umorjenem. Tako je sedaj naša javna moralna, ko je vse zaledje sive uskoz židovsko! To je tak škandal, da ga treba močno pribiti. Malo manjka, da vse židovsko časopisje ne začne slaviti morileca zaradi umora! Saj pa tudi ni nobeno čudo, ker je vse časopisje na Dunaju v židovskih rokah ali vsaj odvisno od židovskih bank.

Umor je tem bolj zločinski in zverinski, ker je Adler mirno, hladnokrvno, s premislekom vzel drugemu življenje. Saj je rekel cinično, ko so ga hoteli v prvi razburjenosti okolistoječi natepsti: „Prosim, gospodje, vem, kaj sem storil, dam se mirno aretirati.“

Morilec Adlerja so iz policijskega zapora prepeljali v sodnijskega. Sedaj bodo baje še preiskovali morilčevo duševno stanje, ali je odgovoren za dejanje, ker je bil v svojih nazorih pretiran, recte drugačen kakor drugi.

Rumunsko armado v Dobruči res kritičen, se vidi iz tega, da so Rumuni razstrelili velik most čez Donavo pri Črnivodi. Rumunske čete beže pred zmagovito Mackensenovo armado proti črti Tulča—Braila—Harsova.

Konstanca v bolgarskih rokah.

V nedeljo, dne 22. oktobra, t. j. osem tednov po rumunski vojni napovedi, so bolgarske čete zavzele mesto Konstanca ob Črnem morju. Desno krilo bolgarske armade v Dobruči je z nenadnim sunkom presenetilo Rumune in Ruse na njih levem krilu ob Črnem morju, da so morali po kratkem boju kar čez noč zapustiti Konstanca, ne da bi mogli rešiti ali uničiti kaj svojih ogromnih zalog vojnega gradiva in živil, ki so bile nakopičene v zavzetem mestu. A ne samo to: Čete maršala Mackensena so zagrabile umikajoče se sovražne čete s tako naglico in silo, da je nastala na sovražni strani grozna zmešnjava. Rumunsko levo krilo je bilo od morja vrženo proti središču. V divjem begu so ostanki rusko-rumunske armade bežali v severni smeri vedno dalje in dalje. — Bolgari so dne 24. t. m. že stali 25 km severnozahodno od Konstanca ter so zavzeli rumunsko mesto ee Caramurad.

Posledice padca Konstanca.

Z osvojitvijo Konstanca so zadale bolgarske čete Rumuniji dozdej najtežji udarec. Odrezali so žilo Rumunije. Njih veliko pomorsko pristanišče, svetovnega pomena radi žita in petroleja, ki ga tam izvažajo, je vzeto. S Konstanca so izgubili Rumuni glavno zvezo z Rusijo preko Črnega morja, kar mora povzročiti vojskovanju Rumunije najdalekosežnejše posledice. Rusija je z velikimi prekomorskimi parniki pošiljala lahko svojemu zavezniku blago, ki se je na dobri železnici Konstanca—Bukarešta vozilo v notranjo Rumunijo. Parniki bodo sedaj navezani na donavska pristanišča, kjer morejo izkrcavati in nalagati le male parnike. A ne glede na vpliv na vse vojskovanje Rumunije je izguba Konstanca glede na vojaški položaj v Dobruči odločilne važnosti. Železniška črta Črnovođa je že deloma v rokah Bolgarov in Nemcev ter Turkov. Napadalci so že prekorali črto; Mackensenovo levo krilo se že bliža Črnivodi ob Donavi. Vojakov in topov na posebno nevarne točke bojne črte v Dobruči ne bodo mogli pošiljati. Kakor je izpremenila okolitev Braševa erdeljsko puštolovstvo hitro v popoln poraz Rumunov, tako pomenjata tudi padec Konstanca in prekinjenje železniške proge odločilen udarec na bojišču v Dobruči. Preprečen je sunek, ki so ga nameravali Rumuni in Rusi v Dobruči proti Bolgarom za zvezo Sofija—Carigrad.

Sadovi izdajstva zorijo.

Listi slave osvojitve Konstanca kot velik vojaški in političen uspeh naših zaveznikov in kot težak udarec Rumuniji in velesilam četverosporazuma. Pišejo: Konstanca je bliskovito udarec, ki bo ohromil

Rumune. Konstanca je maščevalni žarek njih politične podlosti zadnjih let. Gospodarsko, politično in vojaško tvori Konstanca obratno središče Rumunije, ponos in veselje vsakega Rumuna. Z ruskim carjem so slavili slavje v Konstanca; a nebo je visoko in car je daleč. Čim bolj se nebo oblači, tim dlje car! Kakor pesek v morju, tako razblinijo sanje Rumunije. Rumuni sedaj lahko vidijo, kako strašno hitro zore sadovi izdajstva. V dneh odločitve se jim je dovolj nujno povedalo, da bo šlo za obstoj dežele, če bodo slušali vabe ali grožnje četverosporazuma.

Ogromen plen v Konstanca.

Bolgari so se v Konstanca polastili ogromne zaloge streliva, pušk in drugega gradiva. 500 železnih vozov in lokomotiv, velike zaloge petroleja, velika skladišča polna moke, žita, riža, sladkorja, kave in enakih živil. Samo moka se ceni na 40 do 50 vagonov. Naša armada v Dobruči je s temi zalogami čez celo zimo preskrbljena z živežem. V pristanišču so dobili Bolgari v roke 70 turških ladij, ki so jih Rumuni Turkom ob izbruhu vojne zaplenili.

Medžidija, Rašova in Črnovođa.

Bolgarske, turške in nemške čete so dne 23. oktobra zavzele mesti Medžidija, ki leži ob železnici Konstanca—Črnovođa (nekako v sredini dobruške fronte) in Rašova ob Donavi (južnozahodno od Črnovođe). V četrtek, dne 25. oktobra zjutraj pa so zmagovite bolgarske čete zavzele obdonavsko mesto Črnovođa. Z zasedenjem Črnovođe je sovražna armada v Dobruči brez vsake železniške zveze z ostalo Rumunijo.

Dobruška fronta široka samo 35 km.

Po zavzetju Črnovođe in Konstanca je dospela bolgarska armada v Dobruči na fronto, ki je široka samo 35 km proti prvotni širini, ki je znašala na črti Tutrakan—Balčik 200 km. Sedaj ima maršal Mackensen dovolj rezerv za uspešno nadaljno prodiranje v severni del Dobruče in za varstvo obdonavskega obrežja. Švicarski listi poročajo, da je rumunsko armadno vodstvo odredilo, da mora civilno prebivalstvo celo Dobručo izprazniti. Bolgarske in avstrijske čete so dosedaj zasedle že 20.000 štirjaskih kilometrov rumunskega ozemlja.

Naš vpad v Rumunijo.

Na črti Predeal—Črvena veža so naši prodrli zadnje dni na več mestih že po 10 do 20 km daleč v rumunsko ozemlje. Prelaz Črvena veža je popolnoma v naših rokah. Dne 24. oktobra pa so se naši polastili tudi Vulkanskega prelaza (južno od mesta Petrovo).

Bukarešta ogrožena.

Bukarešta je od dveh strani resno ogrožena. Avstrijske čete so dne 23. oktobra prekoračile južno od Braševga prelaz Tömös in zavzele rumunsko mesto Predeal. Od Predeala do zunanjih bukareških utrdb je samo 150 km. Od Črnovođe do Bukarešte pa 171 km. List „Echo de Paris“ piše, da sovražnik že lahko v osmih dneh stoji pred rumunskim glavnim mestom, katero se sedaj z mrzlično naglico in dan utrjuje.

Rusko bojišče.

V kotu treh dežel, t. j. na meji Bukovine, Rumunije in Ogrske, so naši zabili močno zagozdo v rusko-rumunsko fronto in so tako ločili rumunske čete od ruskih. Ruski protinapadi niso uspeli. V Voliniji so Rusi poskušali pri kraju Zaturči (zahodno od Lucka) predreti našo fronto, a napadi so se izjalovili.

Italijansko bojišče.

Na primorski fronti hud artilerijski ogenj od koroške meje do morja. Grom topov se sliši celo v naše kraje. Sicer pa na italijanski fronti nič posebnega.

Zračni boji pri Trstu.

Dne 23. oktobra popoldne so sovražni izpaki plovci obmetavali kraje Novigrad, Umak in S. Istri z bombami. V Novem gradu je bila usmrčena 1 civilna oseba. Škode skoro nobene. V tržaškem zalivu so se vršili zračni boji med avstrijskimi in laškimi letalci. Naše letalo, na katerem sta bila kadet Virani in opazovalec Hoch, se ni več vrnilo.

Francosko bojišče.

Ob Sommi običajni vsakodnevni srditi spopadi. Severno od reke se Nemci krčevito ustavljajo angle-

sko-francoski sili in se le polagoma umikajo. Pred Verdunom, in sicer na severni strani trdnjave, so se pričeli novi boji, ki so bili zadnje dni za armado nemškega prestolonaslednika neuspešni. Francozi so osredotočili proti utrdbi Douaumont tako silen artilerijski ogenj, da so utrdbo razstrelili in jo zažgali. Nemci so se umaknili iz utrdbe dalje proti severu. Švicarski listi pišejo, da so Francozi Nemce presenetili. Nemško vodstvo sedaj, ko so v teku živahni boji ob Sommi, ni računalo na odločilna sovražna vojna podvzeta pred Verdunom. Iz poročil, ki prihajajo izpred Verduna, je posneti, da je močno ogrožena tudi utrdba Vaux.

Douaumont padel.

Francosko uradno poročilo z dne 23. oktobra pravi, da so se Francozi na severni strani Verduna polastili znamenite utrdbe Douaumont, ki je gorela, in je vsa razstreljena. Zavzeli so dan še tudi utrdbo in kraj Thiaumont ter kamenolom Haudromont. Na levem krilu so se francoske čete približale vasi Bras, so zasedle gozd Caillette in gozd, ki leži na zahodni strani utrdbe Vaux. Zasedli so tudi baterijo Damloup severno od gozda Chenoi. Francozi so vjeli čez 3500 Nemcev ter uplenih obilo vojnega gradiva.

Premikanje ob Sommi.

„Agence Havas“ poroča, da je prihodnje dni pričakovati novega premikanja francosko-angleških čet ob Sommi. Pripravlja se nov silen sunek proti nemškim postojankam.

Macedonsko bojišče.

Borba za Bitolj se nadaljuje, toda brezvspešno za Sarraillovo armado. Bolgari odbijajo vse sovražne napade južno od Bitolja in ob reki Črni. Sarraill je dobil novih ojačenj in je začel napadati tudi na črti Struma—Vardar.

Grčija.

Zmešnjava na Grškem postaja od dne do dne večja. Sedaj se bosta tudi Tesalija in Epir, kakor poroča pariški „Temps“, pridružili začasnemu vladu v Solunu. Venizelos je s četverosporazumovim denarjem podkupil prebivalstvo v teh pokrajinah, da se je začelo puntati proti kralju. Kralj Konstantin se je udal četverosporazumovi zahtevi in je te dni odredil, da se skrči grško armado na 30.000 mož.

Politične vesti.

Izpušteni poslanci. Češki narodno-socialni poslanec Vojna, ki je v procesu poslancev Choc in Burival bil kot soobtoženec obsojen na leto dni ječe, je izpuščen na prosto in stanuje v Pragi. Tudi poslanec Netolicky, ki je dobil enako kazen kot Vojna, je izpuščen na svobodo in opravlja sedaj vojno službo.

Nov pojav med Madžari. Iz hrvatskih listov doznajemo, o zanimivi debati med madžarskim listom „Vilagom“, ki hudo napada dosedanjo narodnostno politiko Madžarov in drugimi madžarskimi listi. To je zares presenetljiv pojav pri narodu, kakršen so Madžari. Ocitanja, ki jih piše „Vilag“, so poznana širokemu svetu in nerazumljivo je ocitanje drugih madžarskih listov, da „Vilagova“ priobčevanja notoričnih resnic škodujejo ugledu madžarske države. In če je temu tako: kdo je kriv na tem? Mari ne tisti, ki so zagrešali krivice, ki so tirali tisto narodnostno politiko, ki jo sedaj „Vilag“ obsoja?! Ta list ni izdal nikake skrivnosti. Prej bi mogli reči, da bi moglo to njegovo delo rehabilitirati madžarstvo pred svetom, ne pa da bi škodilo njegovemu ugledu. Sicer pa ne smemo — kakor uče izkušnje — stavljati prevelikih nad v „Vilag“ sam priznava: „Naša politična situacija nima niti enega zastopnika v parlamentu. Tisti, ki z nami enako mislijo, se bore za bodočo Ogrsko, izven parlamenta s kulturnim delom in nikdo med njimi ni nikdar kandidiral na programu neodvisnjakov. Med nami ni izdajic naših načel! Gospoda, ki so zastavo neodvisnosti stokrat razvili in jo zopet zamotali, ki so jo vlačili po vsej deželi treh gora in vseh obalnih štirih rek — nam niso prinesli mnogo slave. Ako bi Moscati in Daniel Iranyi vstala iz groba, bi s korobacem pognala s podija tiste, ki jim je edina in naj-

večja ambicija, da morejo biti sluge grofov. Doba patentiranega rodoljubja se je preživela. To si zapomnite dobro!

Za aneksije. Socijalni demokrat Genpeters, vodja rudarjev na Nemškem, je obelodanil razpravo, v kateri odločno zavrača trditve, da bi bili nemški socijalnodemokratski delavci nasprotniki aneksij. Pravi, da tudi ti socijalni demokratje, ki se sicer navdušujejo za Liebknechta, so vsi za aneksijo Belgije in vseh drugih ozemelj, kar so jih zasedle nemške armade.

Zbiranje zlata v Nemčiji. Iz nemške državne banke je bila že pred nekaj časom sprožena misel, naj se zbirajo vsakovrstne zlate dragocenosti, ve ržice, prstani, zapestnice itd., da se z njim poveča zaloga zlata državne banke. Doslej je banka zbirala samo zlat denar. V tem oziru se je mnogo storilo. Kdor je izročil 200 mark zatega denarja, je dobil poseben diplom; v šolah so učitelji nagovarjali otroke, naj doma izprosijo zlati denar, da se jim zamenja za bankovce itd. S tem je nemška državna banka dosegla lep uspeh. Koncem julija 1914 je imela nemška državna banka za 1253 milijonov mark zlata v zalogi, zdaj ga pa ima že za 2500 milijonov. Ta prirastek je dobila vsled prostovoljne oddaje zatega denarja. Zdaj je storila korak dalje in pozivlja vse prebivalstvo, naj ji proda kakršnekoli zlate stvari. V vseh večjih mestih so zadnje dni otvorili posebne nakupovalnice zlatih stvari. Plača se seveda samo prava vrednost zlata. Kak uspeh bo to imelo, se pa ne more v naprej izračunati, gotovo pa je, da imajo ljudje v zlatih urah, prstanih in sploh nakitih za mnogo milijonov zlata. Po veljavni postavi mora biti ena tretjina vseh izdanih bankovcev pokrita z zlatom; pri nemški državni banki je sedaj že pokrita s 34½ odstotki in če se dobi še potom nakupovanja zlatih dragocenosti večja množina zlata, bo kritje jako ugodno.

Tedenske novice.

Spremembe v frančiškanski provinciji. Ljubljana: P. Angelus Mlejnik, gvardijan, P. Gabrijel Planinšek, subsidijar in katehet. — Novomesto: P. Klemen Grampovčan, vikarij za Sveto Goro. P. Blanko Kavčič, učitelj, P. Solan Cimerman, katehet, P. Engelbert Klasinc, P. Benjamin Petrič, učitelja. — Kamnik: P. Vincencij Kunstelj, gvardijan, P. Evstahij Berlic, urednik »Cvetja« in vikarij, P. Edvard Ravstehar, gvardijan za Gorico, P. Bernardin Mlakar, lektor gimnaz., P. Albert Pirc, katehet v Mekinjah in gvardijan za Sveto Goro, P. Dijonizij Dušej, vodja III. reda, P. Oton Kocjan, katehet. — Pazin: P. Marijan Širca, vikarij. — Nazaret: P. Norbert Sušnik, gvardijan, P. Kerubin Tušek, župni uprav. in vikarij, P. Emilijan Dovgan, misionar. — Brežice: P. Ananija Vračko, gvardijan, P. Konrad Mesar, P. Friderik Saller. — Maribor: P. Klarus Rottmann, gvardijan, P. Severin Korošec, vikarij, P. Severin Fabiani, subsidijar, P. Anton Avbelj, subsid., katehet. — Sv. Trojica: P. Joahim Košenina, vikarij. — Brezje: P. Kornelij Petrič, vodja III. reda in katehet v Mošnjah.

Duhovniška vest. Č. g. Jakob Palir, kapelan na Bizeljskem, je prestavljen kot provizor na Žusem.

Draginjske doklade za duhovnike. Z Dunaja se poroča: Dne 24. t. m. se je oglašila deputacija parlamentarne duhovniške zveze, v kateri so bili načelnik prelat dr. Stojan, deželni glavar Faidutti, poslanci Prisching, župnik Huber, Delugan, Vacek in župnik Valousek pri naučnem ministru Hussareku, da izposluje za tek. l. 1916 dopolnitev od vlade že dovoljenih draginjskih doklad in doseže za bodočnost do končnoveljavnne ureditve kongruie primerne letne draginjske doklade. Tudi za vpokojenje se je zavzela deputacija. Minister je deputacijo ljubeznjivo sprejel, poudaril težavnost, ki je nastal vsled tragične smrti grofa Stürgkha, vendar pa zagotovil deputaciji v predloženih zadevah svojo dobrohotnost. Končno je izrazila deputacija ministru baronu Hussareku kot zastopniku vlade najiskrenejše sožalje povodom tragične smrti ministrskega predsednika grofa Stürgkha, ki je bil nasprotni duhovniški zvezi vselej objektivni in dobrohoten.

† Dr. Valentin Čebušnik. V Zagrebu je umrl na črnih kozah spovednik na črnih kozah obolele usmiljene sestre, prebendar stolnega kapitlja, dr.

Valentin Čebušnik, v 42. letu svojega življenja. Rajni je začel pred leti nanovo predstavljati Sv. pismo na hrvaški jezik. Izgotovil je nekaj zgodovinskih knjig.

Za goriške slovenske begunce. Naprošeni smo, da objavimo: Kot pooblaščenca c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici in zaupnika odbora za begunce iz juga na Dunaju iščeva stanovanje za slovenske goriške begunce. Oba stanjeva v Tacnu pri Ljubljani, železniška postaja Vižmarje. Točasno je na razpolago več stanovanj na kmetih v stranskih in nekaterih hribovitih krajih. Stanovanja so samostojna, ne med družino ter so že sklenjene pogodbe za najemnico. One družine iz izpraznjenih krajev Goriške, ki gostujejo v ozadju pri drugih ljudeh, naj se obrnejo do nas; določijo se jim naslov stanovanja, ter pogojena cena. Oglašajo pa naj se res le taki, ki se morejo, če treba, za dolgo dobo samostojno vzdrževati. Skoro povsod bo dobiti kaj zemljišča v najem, za ceno pa še ni pogojeno. Nastaniti se pri drugih ne svetujeva preveč; bolje je imeti svoje stanovanje ter hoditi od tam k posameznim kmetom na delo. Tako je več svobode in več reda. Piše naj se enemu podpisanih: Ivan Mermolja, načelnik gospodarske zadruge za goriško okoličico, in Franc Černic, župan iz St. Petra pri Gorici.

»Kdor zaničuje se sam...« Piše se nam: »Slovenec« je v št. 240 prinesel v podlistku prevod nekega članka o Slovencih iz tržaškega »Laboratore« (»Delavca«), ki ga je g. podlistkar opremil s posebno pohvalo. Vse prav in lepo! Čudno se nam zdi samo to, zakaj naj naši listi tako brez pridržka hvalijo članke, ki govore o naši »kulturi«, a dosledno prezirajo vse k a t o l i š k e kulturne »delavce«. Pač govori o Vodniku, ki pa mu je le »učen in puntarski menih«; o Askercu, pesniku »dell'eresia e della ribellione«, pesniku »kriovoverstva in puntarstva«, ne o pesniku »Balad in Romanc«, a ne besedice nima za Gregorčiča, ki je vsaj tako velik pesnik kakor omenjena dva, ne za Slomška, da o novejših, Deteli, Medvedu, Mešku, Finžgarju in drugih niti ne govorimo! Taki članki kažejo ali nevednost ali pa zavedno zlobnost in preobračanje resnice. Komu je z njimi ustrezno?!

Grof Stürgkh oženjen. Listi poročajo, da je bil grof Stürgkh oženjen. Poročil se je v Nici na Francoskem l. 1891 s hčerko dunajskega prevoznika Hermina Fuchs. Poročil se je v Nici samo civilno, ker je njegova žena židovske vere. Priča mu je bil bivši ministrski predsednik baron Bienenrath. Grof Stürgkh je skrival, da je poročen, in je žena njegova žvela deloma v Hitzingu pri Dunaju, deloma v Gradcu, kjer ima hišo. Grof Stürgkh je še minoli teden bil nekaj dni pri njej v Gradcu. Otrok nista imela. Sestra grofice Stürgkhove je poročena s tovarnarjem Sperlingom v Gradcu. — »Pester Lloyd« danes piše, da se piše vdova po grofu Stürgkhu Hermina Fock in ne, kakor se je v začetku napačno trdilo, najbrže vsled napake v brzojavki, Hermina Fuchs, ter je hči dunajskega trgovca s krmo, žida Morica Fock. Brat grofice je bil solastnik budimpeštanske firme »Fock in Steiner«. Drugi brat, ki je pokrščen, je nastavljen na Dunaju. Druga sestra grofice Stürgkh je omožena v Budimpešti ter je soproga železniškega kontrolorja Bruckner.

General pl. Auffenberg — baron. Cesar je povzdignil generala pehote pl. Auffenberga v baronski stan.

Predčasni zrelostni izpiti srednješolcev-vojakov. Naučno ministrstvo je odredilo, da smejo srednješolci-vojaki, ki so bili v šolskem letu 1915-16 že s 15. oktobrom vpoklicani v vojake in ki so obiskovali predzadnje šolsko leto kake srednje šole, ne da bi bili dobili letnega spričevala, napraviti v šolskem letu 1916-17 zrelostni izpiti in sicer pod pogojem, če se prijavijo ravnateljstvu dotičnega srednješolskega učnega zavoda. Taki srednješolci-vojaki dobijo v ta namen od vojaške oblasti večtedenski dopust, da zamorejo napraviti predčasne zrelostne izpite.

Vojni davek na železniške vozne karte dobimo v Avstriji. Zadel bo enakomerno vse državne in zasebne železnice ter bo znašal približno 20% povis.

Avljeni vlaki. Obratni inšpektorat južne železnice naznanja, da sta se do nadežnje ustavila sledeča osebna vlaka: št. 41, ki vozi iz Brucka in je pripeljal v Maribor ob 9. uri 2 minut predpoludne, ter vlak št. 49, ki je vozil zvečer ob 6. uri 37 minut iz Maribora proti Gradcu. Ustavljenih je tudi več tovornih vlakov za civilni blagovni promet. Omenjeni vlaki že od dne 25. oktobra naprej več ne vozijo.

Najsevernejši poštni in brzojavni urad na svetu. V vasi Dudajka na severnem Ruskem, 400 kilometrov severno od severnega tečaja so te dni zgra-

dili poštno in brzojavno postajo, ki je najsevernejša na celem svetu.

Zadnji sin ostane v ozadju. V Nemčiji so izdali odredbo, da sme družina, ki je že zgubila na fronti več sinov ali drugih soročnikov, prositi, da se poslednjega sina ne uvrsti v armado na bojišču, ampak se ga pusti v ozadju. Vsa nemška vojaška oblastva so dobila nalog, da se naj ozirajo na take prošnje in jih ugodno rešijo. Kaj takega bi bilo umestno tudi za Avstrijo.

Ogromen dobiček. Praška industrijska družba je napravila lani 15,767.317 K dobička. Sklenili so da bodo izplačali 38% dividendo.

Gospodarske novice.

Oddaja sena. Vzemanje. Naša občina bi morala spraviti sena skupaj 150 vagonov, če bi ga moge več kot 50 vagonov. Kaj naj storimo? Odgovorili v Obrnite se telegrafično na okrajno glavarstvo, se borimo! cesarsko namestništvo v Gradcu ter zahteva zmešnjo.

Najvišje cene. Piše se nam: Pri nas na Stajerskem je zaradi najvišjih cen največja zmešnjava. Vsako avtonomno mesto in vsako okrajno glavarstvo ima svoje najvišje cene. Okrajji, bližje večjih mest, imajo višje najvišje cene, kakor oddaljeni, za to pa so vsa mesta slabo aprovizionirana. Ako je n. pr. v ptujskem glavarstvu najvišja cena 8 v za jajce, v Mariboru 18 v, kako se naj v ptujskem okraju nakupuje za mariborskega? Kdor bo kupil v ptujskem okraju jajce za 8 v in ga v Mariboru prodal za 18 v, bo v Mariboru kaznovan zaradi draženja. Pri taki upravi mora biti aprovizacija slaba in nastati mora pomanjkanje, ki ga pravzaprav ni. Cena mleka je v mariborskem okraju liter 28 v najvišja cena, sirovega maslu pa 6.40—7 K. Vsak, ki ima mleko na prodaj, bo rajši delal sirovo maslo, ker mu potem še ostane posneto mleko za krmila. Po mestih pa močno primanjkuje mleka. Treba bi bilo, da se najvišje cene zjednačijo in da se pri nastavljanju najvišjih cen pritegnejo ljudje, ki poznajo kmetске razmere.

Mleko, maslo, sir itd. vsi u privedni so prosti, niso zaseženi. Za to se jih lahko prodaje, kamor se jih hoče in nihče ne more biti prisiljen, da jih sploh proda ali da jih mora gotovi osebi prodati. A ker pa po mestih in industrijskih krajih primanjkuje teh živil, za to se nameravajo po posameznih občinah ustvariti prostovoljna nabiralna mesta, kjer se bodo zgoraj imenovana živila nakupovala in odkoder se bodo oddajala določenim mestom, oziroma krajem. Na Dunaju je bilo dne 22. t. m. tozadevno posvetovanje pri Splošni zvezi kmetijskih združenj. Slovensko združništvo je zastopal dr. Korošec. Določilo se je nazadnje, da si občine same, ki potrebujejo omenjena živila, organizirajo nakupovanje, ki je seveda popolnoma prostovoljno.

Tudi mesne karte dobimo. Izšla bo v najkrajšem času cesarska naredba, s katero bodo določene po vsej Avstriji mesne karte. Tozadevne podrobnosti se niso znane. Po poročilu dunajskih listov bodo mesne karte stopile v veljavo dne 5. novembra.

Za prevažanje jabolk — oblastveno dovoljenje. Notranje ministrstvo je izdalo odredbo, ki določa, da je treba za prevažanje svežih jabolk iz ene dežele v drugo deželo oblastvenega dovoljenja dotične okrajne politične oblasti. Oblastvenega dovoljenja je treba tudi za prevažanje najmanjše množine svežih jabolk.

Prihranek na sladkorju pri vkuhanju sadja. Ker se danes jako težko dobi zadostno množino sladkorja, je treba z njim zelo štediti. Da se ga jako veliko prihrani pri vkuhanju, je dobro primešati nekaj kavstičnega amonijaka, po katerem dobi vkuhanje sadje zelo dober okus. Breskvina marmelada se n. pr. napravi tako-le: zrele, mehke in sladke breskve naj se dobro operejo, razpolove in odstranijo pečke. V porcelanasti skledi naj se naloži plast takih breskev, potem pa naj se potrese s sladkorjem itd. Na 1 kg sadja naj se porabi ½ kg sladkorja. Skleda se na to pokrije ter postavi tri dni v hladno shrambo ali klet. V tem času so postale breskve popolnoma mehke ter se denejo kuhati v kleserolu. Ko so se skuhalo, da so močniku podobne, se po kapljicah vlije amonijak mešanjem toliko časa, da barvo nekoliko spremeni. Potem se še nekaj minut kuhajo in nato odstavijo. Ostri okus amonijaka se kmalu zgubi. Steklenice, v katere se marmelada vlije, morajo biti nekoliko ogrete ter se nalite postavijo v vročo pečnico toliko časa, da se napravi na njih kožica. Predno se povežejo, naj se na marmelado položi v špirit namočen papir.

Čebula gnije. Mnogo gospodinj nakupi sveže čebule in jo spravi v zaprtem prostoru ali jo obesi v soparen kraj. Potem gnije čebula seveda prav rada. Čebulo je treba obesiti, dokler je še toplo, na sonce, da se osuši in prizori. Za obvešenje se splete lep v kite: Vzemi primerno dolg motvoz, naredi v

sredi zanjo in zatakni jo, recimo na kljuko na oknu, potem primi eno nit motvoza in čebulo in ovij čebulin repek z drugo nitjo na prvo. Tako vpleti čebulo za čebulo v kito. Ko je čebula popolnoma suha, jo prekadi z brinjem in obesi v hladno podstrešje. Nad čebulo potegni širok žakelj in zadrigni ga. Tako ne zmrzne in ne sklije. Nagnitih ali mokrih čebul ne vpletaj, ker bi obbolele od nagnite še druge. Bela čebula gnije splošno raje od rumene. Rada gnije čebula, ki je rasla v vlažnih peščenih ali v pragnjenih tleh. Kadar in kjer ne utegne čebula popolnoma dozoreti radi deževja, gnije tudi rada. Majhne čebule se drže splošno bolj kakor prav velike, ki začno gniti, kadar so narezane. Čebule brez repa hranj na suhem prostoru; da ne začno kaliti, jih pokrij po zimi z žakljem s pepelom.

Razne novice.

Od stroja v tobačni tovarni na ministrski sedež. Kongres danske socijalno-demokratske stranke je z 293 proti 32 glasom privolil, da vstopi načelnik te stranke, Teodor Stauning, v ministrstvo in sicer kot minister brez portfelja. Novi minister je šele 43 let star. V svoji mladosti je bil delavec v tobačni tovarni. Že leta 1913 se je povodom velike notranje krize na Danskem govorilo, da postane Teodor Stauning minister. Sam je pri pogrebu nemškega socijalno-demokratskega voditelja Bebela v Curihu rekel: »Skoro bi bil postal ministrski predsednik, pa me ni veselilo.«

Balon ga je odnesel. »Den« poroča: Neprostovoljno z balonom je odletel 11letni sinček delavca Bertrama v Duhi v Gornji Lužici. V rečeni vasici je pristal balon, iz katerega sta stopila dva popotnika, tretji pa se je pripravil k odhodu. Med onimi, ki so držali vrv, je bil tudi Bertramov sinček. Ko so izpustili vrvi, se je balon dvigal in kmalu je bil 1500 metrov visoko nad gledalci. In šele sedaj je zapazil zrakoplovec, da visi na vrvi, z glavo navzdol ubogi deček. Zrakoplovec je nemudoma pristal in deček je bil ves srečen, ko je imel trdna tla pod nogami.

Spala je in spala. V francoskem mestu Calais, ležečem na obrežju kanala La Manche, najbližje angleškemu bregu, se sliši neprestano najhuje streljanje s fronte. Neko 35letno ženo je to grmenje sčasoma tako izmučilo, da je od utrujenosti za spala in je nepretrgoma spala celih 45 dni. Med tem spanjem so jo umetno hranili, ker je niso mogli prebuditi.

Kje je goska? Pretekli petek se je podala policijska komisija v kuhinjo neke dunajske bogate gospe, da se prepriča, če se v kuhinji ne kuhajo ali pečejo mesene jedi. Na ognjišču se je pekla debela goska, zraven je pa bilo več drugih jedi, kojih zavzivanje ob brezmesnih dnevih ni prepovedano. Bogata gospa je prišla za hip zaradi goske v nemalo zadrego, toda pride ji na misel dober izgovor, češ, goska ni namenjena za današnje kosilo, ampak za kosilo za drugi dan. Ker se je zdel ta izgovor verjeten, je komisija zapustila kuhinjo. Po odhodu komisije so pa pri dobri gosji pečenki slavili izgovor gospodinje in goska je bila kmalu povzeta. Dve uri pozneje je prišla komisija zopet nazaj v kuhinjo. Na vprašanje komisije, kje da je goska, ki se je poprej pekla na ognjišču, ni našla gospodinja nobenega izgovora, oglodane kosti so izdale komisiji usodo goske. Bogati gospej so naložili 5000 kron denarne globe.

Dopisi.

Maribor. Mestni magistrat je izdal nov tarif za mestne izvoške in sicer za eno- in dvovprežne voze. Izvoščekom je naročeno, da ne smejo zahtevati višjih zneskov, kakor so uradno določeni. Vsak izvošček mora imeti en izvod novega tarifa na vozu za vpogled.

Jarenina. Sv. Terezije dan že nismo nikdar tako slovesno obhajali, kakor ravno letos. Pa zakaj? Naši dragi in priljubljeni zvonovi so jemali od nas slovo. Zvonovi so pritrkavali in še pozno v noč se je razlegal njih glas daleč na okoli. Staro in mlado se je jokalo. Posebno velikega zvona ne bomo mogli pozabiti. Zvonovi niso čakali, da bi nam zapeli mirovne pesmi; morali so vzeti prej slovo od nas z visoke line. Še naslednjo jutro se nismo mogli ločiti od njih. Zapeli so še zadnjo pesem v slovo. Ljubi Bog daj nam zopet mirne case.

Sv. Anton v Slov. gor. Umrla je posestnica A. Sernee, rojena Koemut. Pogreb se je vršil dne 18. t. m. V njeni hiši v Cogetineh je vladal pravi slovenski in krščanski duh. N. p. v m.!

Ruše. Dne 23. oktobra je umrla v 50. letu svoje starosti večletna oskrbnica „Ruške kočee“, gospa

Ivana Serne. Pokojnica je bila ljubeznjiva in zelo postrežljiva gospa, ki je imela za vsakega obiskovalca „Ruške kočee“ kako prijazno besedo, ter je slovela po dobri postrežbi. Njen pogreb se je vršil dne 25. oktobra predpoldne v Rušah. Blagi gospej svetila večna luč!

Zadnja poročila došla v petek dne 27. oktobra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 26. oktobra.

Uradno se razglša:

Rumunsko bojišče.

Fronta generala kavalarije nadvojvoda Karola: Severno od Kampolunga so bili rumunski protisunki odbiti. Južno od prelaza Predeal naše honvedne čete uspešno prodirajo. V gorovju Bereczke so Bavarci izčistili obmejni greben. V dolinah Uz in Patros (Trolus) so avstro-ogrsko čete vrgle — boreč se na rumunskih tleh — sovražnika na več mestih nazaj.

Rusko bojišče.

V kotu treh dežel na višinah potoka Neagra so bili ruski sunki odbiti.

Skupina maršala bavarskega princa Leopolda: Severno od kraja Zaturči so napredujoči ruski bataljoni pred nemškimi zaprekami propadli.

Italijansko bojišče.

Na naših postojankah v Vipavski dolini in Kraški visoki planoti je bil večeraj predpoldne srđit artilerijski in minski ogenj, ki je proti poldnevu polagoma ponehaval. Poizvedovalni sovražni oddelki, ki so se bližali našim postojankam, so bili z ročnimi granatami pognani nazaj.

Albansko bojišče.

Pri naših četah nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 26. oktobra.

Francosko bojišče.

Fronta maršala bavarskega prestolonaslednika Ruperta: Naša bojujoča se artilerija je sovražne jarke, baterije in naprave na obeh straneh reke Somme uspešno obstreljevala. Naše postojanke na severnem bregu je sovražnik obmetaval z močnim ognjem, ki je bil uvod za delne sunke Angležev severno od krajev Courcellettes, Le Sars, Guendecourt in Lesbœuf. Noben teh napadov se ni posrečil: nasprotnika so stali zopet novih žrtve.

Fronta nemškega prestolonaslednika: Predvečerajsni francoski napad severovzhodno od Verduna je prodril, podpiran od meglenega vremena, čez razstreljene jarke utrdb in vasi Douaumont. Posadka je gorečo utrdbo izpraznila; ni se več posrečilo, da bi se trdnjavica pred sovražnikom zopet zasedla. Naše čete so, večinoma še le na izrečno povelje in nerade, zavzele na severni strani ležeče pripravljene postojanke. Vsi drugi francoski napadi so bili večeraj odbiti, posebno srđiti napadi proti utrdbi Vaux.

Vzhodno bojišče.

Fronta maršala bavarskega princa Leopolda: Severno od jezera Mazoul so Rusi brezuspešno spuščali pline. Enako sredstvo je pripravljalo napad južnovzhodno od kraja Gorodišče. Ki pa se je pod velikimi izgubami ponesrečilo. V odseku Zubilno — Zaturči zahodno od Lucka so ruske čete v večernem mraku napadle, a brez artilerijske predpriprave. V našem takojšnjem zatvornem ognju so se napadalni valovi izjalovili.

Fronta generala kavalarije nadvojvoda Karola: Med Zloto Bistrico in vzhodnimi pobočji Kelemenagorovja so bili sovražni napadi odbiti. Na vzhodni fronti Sedmograške so avstro-ogrsko čete v dolini reke Trotu, na višinah južno od kraja Par Oituc pa bavarske čete sovražnika vrgle nazaj. Z napadu smo pridobili ozemlja na cestah, ki vodijo v Sinajo in Kampolung.

Balkansko bojišče.

Skupina maršala Mackensena: Bojevanje v Dobruči se nadaljuje. Kako obsežen smatrajo Rumuni svoj poraz, je razvidno iz tega, da so razstrelili velik most čez Donavo pri Črni vodi. Naše zračne ladje so v noči na 25. oktobra uspešno obmetavale železniške naprave pri kraju Fatesti (zahodno od Črnevođe) z bombami.

Macedonsko bojišče.

Južno od Prespa-jezera je bolgarska kavalarija prišla v stik s sovražnimi oddelki pri kraju Krapa (ob Črni); severno od kraja Grumiste so bili srbski sunki odbiti.

Kdo bo ministrski predsednik?

Vedno bolj se združujejo glasovi na ime dr. pl. Koerberja, sedanjega skupnega finančnega ministra. Dr. pl. Koerber te dni veliko konferira z grofom Tiszom, brezdomno radi nagodbe, katero bo moral, ako prevzame dr. pl. Koerber predsedstvo v ministrskem svetu, zagovarjati eventualno tudi pred parlamentom. Govori se, da, ako Koerber ne bo v stanju prevzeti odgovornosti za že dogovorjeno nagodbo, potem nastopi prehodna vlada, kateri bo menda načeloval eden izmed sedanjih ministrov, Hohenlohe ali Hussarek.

Sedanje ministrstvo bo podalo demisijo, predno prevzame novi ministrski predsednik nalogo, da sestavi novo vlado. Misli se, da, ako Koerber postane ministrski predsednik, ne bo vseh dosedanjih ministrov prevzel v kabinet. Baje izstopijo Hohenlohe, Hussarek, Hochenburger, dr. Leth in dr. Zenker. Novi ministri bodo gotovo zopet uradniki in ne parlamentarci.

Ako pl. Koerber odkloni sestavo, imajo baje največ upanja baron Beck in tirolski namestnik grof Toggenburg. Hohenlohe se ne imenuje, ker je baje njegov brat, poslanik v Berlinu, Tiszov kandidat za Burianovo mesto. Za eventualno izpraznjeno mesto skupnega finančnega ministra se imenujejo baron Engel, dr. Leth, Hohenlohe.

Ranjeni, padli in ujeti.

Ujeto moštvo:

Domobranski pešpolk št. 26:

Urek Anton, Brežice (Skobelev, Rusija); Vajda Mihael, ptujška okolica (Tjumen, Rusija); Vantur Franc, Majšperg, Ptuj (Orenburg, Rusija); Verblac Franc, Sv. Jakob, Maribor (Rusija); Vosinek Anton, Slov. Bistrica (Kovrov, Rusija); M. Vrtnjak, Ljutomer (Rusija); Vrečun Anton, Smarje, Celje (evak. boln. št. 36, Kaluga, Rusija); Vertak Janez, Konjice (evak. boln. št. 74, Kursk, Rusija); Vuk Janez (evak. boln. št. 13, Moskva, Rusija); Vuser Peter, stotnijski trobentač, Ponikva (Piejančaka, Rusija); Weber Janez (Kvalinsk, Rusija); Weingerl I., Ljutomer (Kazan, Rusija);

Zacharias Franc, Radgona (evak. boln. št. 104, Jaroslavov, Rusija); Zadravec Aleksander, Ptuj (Kvalinsk, Rusija); Zaje Janez, Celje (Sarapul, Rusija); Zamuda Franc, Jurklošter (dež. boln., Lukujanov, Rusija); Zgavec Leopold (Rusija); Zipper J., (Rusija); Zotter Jakob (Rusija); Žuran Jožef, Ptuj, (Kvalinsk, Rusija); Zugman Konrad, četovodja, mariborska okolica (Rusija); Župan Ignael poddesetnik, celjska okolica (Jegorjevsk, Rusija); Zupanc Janez, Sv. Jurij, Celje (Zaričin, Rusija).

Pešpolk št. 87:

Ujeto moštvo:

Lamper Alojzij, Trbovlje (Saratov, Rusija); Lebar Martin, ptujška okolica (Volsk, Rusija); Lešnik Janez, Konjice (evak. boln. št. 17, Moskva, Rusija);

Marin Peter, Ptuj (Skobelev, Rusija); Mikelin Napoleon (Kirzanov, Rusija); Novak Friderik, Ptuj (evak. boln. št. 7, Moskva, Rusija);

Oberžan Janez, Loka, Celje (Bela, Italija); Paurič Alojzij, Konjice (evak. boln. Karkov v Rusiji); Pečnik Alojzij, Brežice (poljska boln. št. 37, Kaluga, Rusija); Perčič Jožef (Baka, Italija); Pernovšek Valentin, Velika Pirešica (boln. št. 22, Rybinsk, Rusija); Petan Janez, Brežice (Kostroma, Rusija); Petrik Rudolf, Trbovlje (Kijev, Rusija); Pikel Matevž, Novaštitfa, Celje (Bala, Italija); Pilih Jur., Skofjavas, Celje (Perovsk, Syr-Darja, Rusija); Pirš Alojzij, stotnijski trobentač, Brežice (Saratov, Rusija); Plaznik Janez, Trbovlje (Simbirsk, Rusija); R. Preg (Rusija); Prejndl Jožef, Ptuj (Bogorodskoje, Nižni-Novgorod, Rusija);

Rajh Jožef, Jurklošter (Bogorodskoje, Gorbato, Rusija); Razdevšek Anton, desetnik, Slovenjgradec (poljska boln. št. 37, Kaluga, Rusija); Rižnar Jakob, Ptuj (Saratov, Rusija); Rošker Janez, Ptuj (Bogorodskoje, Nižni-Novgorod); Rošker Marko, Ptuj (evak. boln. št. 17, Moskva, Rusija);

Sajovec Franc, poddesetnik, Brežice (Jekaterinoslav, Rusija); Solak Albert, narednik, Celje (Irkutsk, Rusija); Sattler Anton, Ponikva (Silovski Rudnik, Jekaterinoslav, Rusija); Senica Viljem, Celje, (Kijev, Rusija); Sule Jožef, Brežice (Bogorodskoje, Nižni-Novgorod, Rusija); Sumečnik Franc, Mozirje, (evak. boln. št. 86, Karkov, Rusija); Supnik Janez, Sv. Janž na Vinski gori (ranjen, boln. Omsk, Rusija);

Tovornik Franc, stotnijski trobentač, Slivnica, (Kovrov, Rusija); Trunk Franc, Ptuj (Bogorodskoje, Rusija);

Vidmajer Jožef, Brežice (Zlatoust, Ufa, Rusija); Vivoda Franc, nadomestni rezervist (evak. boln. št. 42, Rjezan, Rusija); Vodovnik Valentin, Slovenjgradec (Bogorođskoje, Rusija); Volarič Franc (Rusija); Vrankar Viktor, Sv. Jurij (Volsk, Saratov, Rusija); Vranetič Jožef, Brežice (Skobelev, Rusija, Ferghana); Zelenik Jožef, četovodja, Ptuj (Tjumen, Rusija); Zidarn Janez, Bočna, Celje (Rusija).

Lovski bataljon šte. 20.

Ujeto moštvo:

Barbana Alojzij (Dimitrovsk, Rusija); Bauernheim Jožef, Celje (Piestčauka, Transbajkalsko, Rusija); Bratuša Franc, Slatina (Merv, Rusija); Brilzig Franc, Slovenjgradec (Skobelev, Ferghana, Rusija); Buzut Jakob (Merv, Rusija); Cvelbar Gregor (Orenburg, Rusija); Cvetko Simon, Ptuj (Kijev, Rusija); Dezjak Friderik, Loka, Celje (Piestčauka, Rusija, Transbajkalsko); Finžgar Alojzij, Sv. Lovrenc na Drav. polju, ranjen (Kursk, Rusija); Golob Ignac, Spodnji Duplek, Maribor (Vjataka, Urzum, Rusija); Gombač Mihael (Ašabad, Rusija); Goričan Janez, Ptuj, ranjen (bolnišnica Moskva, Rusija); Kerina Janez, Prekopa, Celje (Menšinsk, Ufa, Rusija); Klum Anton (Moskva, Rusija); Kraker F., Lehen (Poselsk, Akmolinsk, Rusija); Mežnar Anton, Konjice (Ašabad, Rusija); Novak Karol, Celje (Kaahka, Rusija); Petarc Anton, poddesetnik, Pekre, Maribor, (Sadinsk, Voroneš, Rusija); Pirš Franc, ptujska okolica (Bogučar, Voroneš, Rusija); Rakuša Janez, Obriš, Ptuj (Moskva, Rusija); Veninšek Anton, četovodja, Rečica (evak. bol. št. 65, Moskva, Rusija); Winder Lovro, Slovenjgradec (Rusija).

Razni:

Ujeti časniki:

Zupančič Ivan, poročnik, 4. bosansko-hercegovinski pešpolk (Ust-Kamenogorsk, Semipalatinsk, Rusija).

Padli častniki:

Stanoga Ivan, kadet, Cirknica, Maribor; Vihar Oton, nadporočnik; Pop Mirk, kadet.

Ranjeni častniki:

Lukman Franc, poročnik, črnovojniški pešpolk šte. 27; Bizjak Bogomil, praporščak, črnovojniški bataljon šte. 30.

KNJIZEVNE NOVOSTI.

Koledar za slovenske vojake za leto 1917 je ravno kar izšel v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Ta koledar se je lansko leto našemu vojaštvu in civilnim osebam silno prikupil. Tudi po koledarju za leto 1917 že vojaštvo skoraj 2 meseca močno poprašuje. Njegova vsebina je: a) Organizacija naše vojske (tudi mornarice). b) Državne podpore za družine mobiliziranih z novimi odloki. c) Kaj dobijo vdove in sirote padlih vojakov. d) Podpore zaostalim padlim in pogrešanim vojakov. e) Preskroa invalidov in njihovih družin. f) Vojno zavarovanje. g) Odlikovanja za moštvo. Povsod se je oziralo na najnovejše odloke.

Pridejanih je tudi več vzorcev, kako se delajo razne vloge na oblastva. Posebno pa se bo prikupil našim vojakom „Duhovni spremljevalec in molitvenik“, ki obsega krasne, vojakom nad vse potrebne nauke in molitve. Ob koncu ima tudi nove poštno določbe. Za razne zapiske je pridejanega 48 listov praznega papirja in svinčnik. Koledar je močno v platno vezan, in stane s poštnino vred K 1.10; po trgovinah se pa prodaja komad po 1 K. Naroča se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Bogomila, molitvenik za dekleta. To knjigo si je naročilo silno veliko deklet. A žal že več tednov Tiskarna sv. Cirila v Mariboru nima nobenega izvoda več, ker knjigovoznicam manjka materijala in delavcev. Zato naj naročniki blagovolijo potrpeti. A kakor hitro knjigo dobimo, jo takoj razpošljemo. Tudi cene knjigi so se zvišale za 66% in bodo gotovo še rastle; zato stalnih cen niti določiti ne moremo, dokler knjig ne dobimo.

Najprimernejša knjiga za vojake. Z dovoljenjem preč. kn.-šk. lavantinskega ordinariata so izšli: „Nedeljski evangeliji s kratko naobrazbo zlasti v korist krščanskim vojakom.“ Knjiga vsebuje evangelije vseh nedelj in praznikov cerkvenega leta, povrh pa še kratko razlago in naobrazbo za vojaške razmere. Vojak, ki se ne more udeleževati redne službe božje, naj seže z veseljem po tej knjižici, ki mu bo milo nadomestilo za nedeljsko prerojenje v domačiji in blago hladilo za upa, poguma in tolažbe potrebne dušo. Knjiga obsega v mali žepni obliki 93 strani in stane 25 vin. Vojaki jo dobijo, če to želijo, tudi zastonj. Naslov za naročila je: Knezoškotijska pisarna v Mariboru. — Ravnotam se dobi tudi knjiga v nemškem jeziku iste vsebine, katero je spisal profesor dr. Slavič, komad stane 30 vin. Tudi nemško knjigo dobijo vojaki zastonj.

Hiapca, 16—17 letnega za postrežbo 4 lav goveje živine išče vinarška šola v Burgwaldu pri Mariboru. Mesečna plača 20 K. 678

Iščem sorodnike,

ker mi je padel moj edini sin in otrok Alojzij, sem sedaj sam in želim sprejeti za svojega kakoga mojega sorodnika, ki bi tudi po moji smrti bil moj in moje žene dedič.

Simon Doško, kmet Kamnica pri Mariboru.

Dobra gostilna z malo prodajalnicami tik cerkve in šole se na Koroškem odda z novim letom v najem. Več pove Urban Jančnik, veleposestnik na Zlebnu, p. Podravlje (Koroško). 681

Sprejme se takoj učencem pri g. Duhek medicar, Maribor. 642

Pristno laneno olje in firnež iz lanenega olja kupuje od 1 kg naprej vsako množino za ceno 8 K 1 kg. H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ul. 19. 685

+

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je iskreno ljubljena so progga, oziroma mati, gospa

Ivana Serne,
oskrbnica Ruške koč

dne 23. oktobra 1916 po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 50. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Sv. maša zadušnica in pogreb predrage pokojnice je bil v sredo 25. oktobra ob 11. uri dopoldne v Rušah.

Ruše, dne 25. oktobra 1916.

689 **Žalujoča rodbina Serne.**

URE

Točna postrežba



Velika zaloga ur, dragocastih, srebrnih in opršnih ur po vsaki ceni.

Tudi za obroka. - Rus. cesik zastonj. - Gramofoni 20—200 K

Niklasta remont-ura	K 880
Pristna srebrna ura	K 7—
Original omega ura	K 24—
Kuhinjska ura	K 10—
Budilka niklasta	K 8—
Poročni prstani	K 2—
Srebrne veržice	K 2—

Vedleto jamstvo.

Nasl. Dietfinger
Theod. Fehrenbach
urar in očalar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupujem zlatolno in srebra.

Deklica, šole prosta, od poštenih staršev, se vzame k enemu otroku. Več se izve pri gospej Krošl, v Koroški ulici št. 81. Maribor vrata 5. 528

Učenec

Močnega učenca sprejme mizaraki mojster v Kaiserjevi ulici št. 18. Maribor.

Gospodična večja slov., hrvaškega in nemškega jezika, izprašana učiteljica za meščanske šole, večja trgovske korespondencije in knjigovodstva, išče primerne službe. Dopisi A. P. Lenangasse 20, Maribor. 505

Kuharica, vajena vsacega dela, ki je že 10 let služila v župnišču, išče zopet službe v kakšnem župnišču. Naslov: Alojzija Weinhardt, Dobrna pri Celju.

Kupujem

kože ovo, koz, rumen čebelni vosk, suhe gobe in svinjske kože po najvišjih cenah T. Braun, Maribor, Koroška cesta 18. 668

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja, ki so se nam izkazali ob smrti našega prebлага, nad vse ljubljenega soproga in očeta

Antona Lajnšic

izrekamo vsem najprisrčnejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo vsem številnim udeležencem žalnega spreveda, zlasti mil. gospodu opatu Ogradiju, ki je blagovolil voditi žalni sprevod.

Našo iskreno zahvalo naj blagovolijo sprejeti: pevski zbor Sv. Martina v Rožni dolini pod vodstvom gosp. nadučitelja Kvaca za krasne žalostinke, gg. zastopniki občinskega odbora Sv. Martina, Smartenčani, ki so v kljub težavnemu času prihтели, da izkažejo pokojniku zadnjo čast, učiteljstvo, ki je bilo tako mnogoštevilno zastopano in vsi spoštovani udeleženci.

Nadalje se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in končno vsem, ki so spremili blagopokojnika k zadnjemu počitku, oziroma ga prej v njegovi predolgi bolezni tolažili.

690 **Globoko žalujoči ostali.**

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.



Se dobi v vseh lekarnah & K. 4.—

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzjovni naslov: Cirilova tiskarna Maribor

sprejema vsa tiskarsko široko spadajoča dela kakor: časnike knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Za vč. župnijske urade spovedne in misijonske listke s črnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne zavitke z natisom glave ter razne oznanilne napise. Za slavne občinske, šolske in druge urade: uradne zavitke, oznanila, napise, razglase, plačilne predpise, prejemne potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pisma, zavitke, okrožnice, račune, opomine, menice, cenike, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črnim in drugobarvnim tiskom. Za posojilnice, zadruge in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, računke zaključke, društvene znake, vabila itd.



Trgovina tiskarne sv. Cirila MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta šte. 5

prporoča svojo veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, peres, škatljic za peresnike, svinčnikov, radirk, kamenčkov, tablic, črnih, zavitkov (barvanih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, pismenega papirja v mapah in škatljah, razglednic, itd. — Svete podobe (male, velike in stenske), razpela vseh velikosti, molitveniki, molek, svetinje, škapuljici. — Štambilje za urade in dr. — Postrežba točna in solidna.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež, ter sploh vse deželne pridelke

kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

istotako tudi vsako množino raznovrstnih praznih vreč in sodov.

Ivan Ravnikar

trgovina špecerijskega, kolonijal-
nega blaga barv in zaloga mine-
ralnih voda

NA DEBELO! NA DROBNO!

CELJE — Graška cesta šte. 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen, kumno, janež, pristno strd in vosek.

Preselitev.

Usojam si p. n. občinstvu naznaniti, da sem preselil svoj fotografski zavod iz hiše št. 15 Tržaška cesta Maribor v lastno hišo šte. 28, Tržaška cesta nasproti deželni bolnišnici. Se priporočam za obilen obisk.

Adolf Skušek, fotograf.

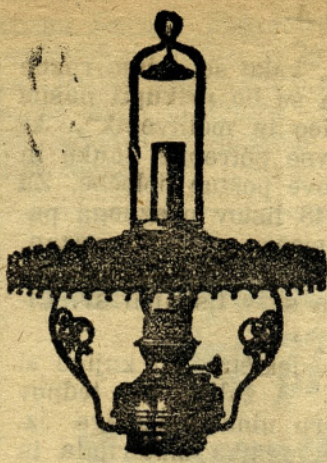
Umetni **SIDA** je štirikrat cenejši kot pravi med ter bolj redilen nego meso in jajca. Rabi se kot maža na kruh, za pecivo in močnata jedila, pospešuje prebavo, lajša hripavost, zapoko, zasliženost, obezem pa tudi krepi itd. Poskus Vas prepriča o izvrstnosti umetnega medu! Zavojček velja 35 vin. Naroča se pri: **Josip Berdajs, Ljubljana Zeljarska ulica šte. 13.** Po pošti se pošilja najmanj 12 zavojčkov za 4 krone.

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago **Prošnje** in **Potrčila** za klanje telet in mlade živine.

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.



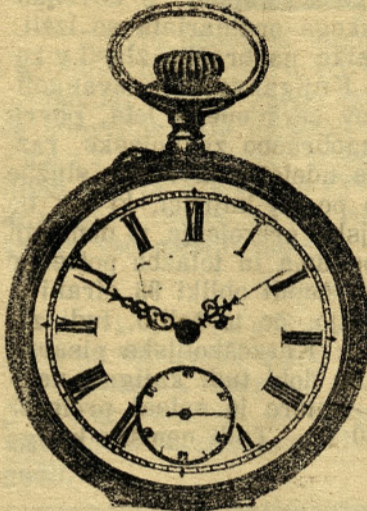
Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za oboje. — Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ure! Ure!
V veliki izbiri in po nizkih cenah.



Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 2 40
Sreb. verižice damske K 3 60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamčilo

Precizijske ure, Schaffhausen, Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,

Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Altarno sliko ali eno cerkev brezplačno

(le za povrnitev režijskih stroškov) poslika umetnik in propagator cerkvene umetnosti. Podrobna pojasnila daje uredništvo »Revue pro umeni crkveni« Praga-Vinogradi, Krameriova 10. Češka.

Kdor hoče jabolka

dobro prodati, vpraša naj pri Jos. Šerec Maribor, Tegetthoffstrasse, trgovina s špecerijo in deželnimi pridelki.

Goba. Gobe.

Kupim

vsako množino **lepo posušenih gob** (globanj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravše ali prave globanje, potem **posušene turke**, brezovke, žemljariče, jelenovke, bodičarice ali rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke, navadne rumene (zolt) lesičke, sivke, pečenice, golobarke, štorovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Štajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst. 878

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča:

trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX

Za gestilničarje:

Papirnatate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.



Hranilne vloge se prejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/4%, proti trimesčni odložitvi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo a kapitalu vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekrnilo. Za nalaganje po pošti: se pošilja hranilna polotlača (07.078) s. razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo na vsako vrsto in na vsako vrsto. Vknjižbo proti posojilni varnosti po 5 1/4%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročilo po 6 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadaje izpolnjuje na ustare vrednostnih papirjev. Deluje pri vsaki vrsti in vsaki vrsti. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Uradne ure se vsako tredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako petek od 9. do 12. ure dopoldne. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 9. do 12. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na

4 1/4 %

od dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.